

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izveniši pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.

Upravišтво: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem čel. uradu št. 13.633.

Wait and see.

Sredi prihodnjega meseca ima sprejeti, sedaj je skoraj bivša skupščina, svoj poslednji blagoslov in tedaj se oficalno prične zopet borba za vladno bodočo skupščino. Kakor vse kaže, bo ta borba srdita, ker pojde za odločilno bitko med dvema si radikalno nasprotujočima silama. Prepričani smo, da prodre na celi črti državotvorna volja in da pokaže bodočo skupščina nosnejšo strukturo, kakor dosedanj dve, ki sta vsled avtonomistične inflacije morali preminiti predčasne smrti.

Niti tri leta še niso pretekla izza odglasovanja ustave, a že ta kratka doba je prebogata izkušnji, vzpodbudnih in žalibože tudi nerazveseljivih. Vzpodbudnih, v kolikor svedočijo o zmoglosti Jugoslovanov, urejati svojo državno domaćino v najtežavnejših časovnih razmerah po vladnem sistemu, ki je pred desetimi leti veljal še v hiperciviliziranih nemških in avstrijskih deželah za preradikalno demokratičnega, nerazveseljivih, v kolikor moramo beležiti, da naša zakonodaja, kakor tudi upravo ovirajo še neki kardinalni nedostatki, ki se ne bodo dali odpraviti takoj čez noč.

Glavni vzrok, radi katerega deluje naš zakonodajni mehanizem še tako pomankljivo, neenako in hreščče, ne leži v mehanizmu samem, on je v ljudeh, poklicanih, da bdijo nad pravilnim njegovim tokom. Naši ustavodavci so iz stoletnih izkušenj Evrope in Amerike zbrali za neovirano zakonodajstvo toliko kaval, da bi se naša država mogla ponasati z najekspeditivnejšo legislativo, če bi ljudski izvoljenci imeli le nekaj resnejše volje za smoteno in nesebično delo. Ni nam v čast, toda priznati moramo, da se ravno prečani, čeprav se nahajajo v neposrednejših stikih z zapadno demokracijo, niso izkazali z državnikiš dalekovidnostjo. Vse njihovo parlamentarno delovanje v bivših dveh skupščinah nudi sliko nedoslednega eksperimentiranja; njih politične organizacije se še niso privdale naglim zaporednostim, običajnim v starejših parlamentarnih državah, vse je vidoma še tako okorno konstitucionalno — patriarhalno, kakor tedaj, ko je vladal še dobričina Procházka.

Moralčno tehničnem težokom koalicijske vlade še nismo dorasli. Ravno ona stranka, ki si lasti nekaj monopol državotvornosti, je obakrat s pakiranjem izvenparlamentarnimi in celo protidržavnimi elementi spodkopala glavno oporo koalicijskega sovladja, t. j. medsebojno zaupanje, zanesljivost, pošteno besedo. V obeh primerih bi se bila lahko našla široka kompromisna podlaga za veliko radikalno — demokratsko večino, toda nepremišljene ekstrature so pokazale sicer itak očite namene tudi polit. zavezništva v prejšnji svetlobi.

Kot politični egotizem še bolj primitivne vrste so se izkazale tudi namere takozvanih opozicijskih partij, ki tega naziva pravzaprav niti še ne zaslužio, ako nečemo od pojma opozicije ločiti z njim zvezan pojem celega sistema do podrobnega opredeljenih načrtov, idočih po drugih metodah od istih ciljev, kakor program ji nasprotne večine. Vse, kar smo mogli doznati o programu naše opozicije, se izčrpa v polastitvi vlade, razvinitanju avtonomnih samodržstev, nasilnih volitvah in brezmejni desorganizaciji vse drž. uprave, skratka, v muhavosti vsakokratne slučajnosti.

Tako se je zgodilo, da je vso odgovornost zakonodajne in upravne oblasti izza donošenja ustave nosila v glavnem radikalna stranka. Vajena težav vladnih poslov ni nikoli razgrinjala optimističnih perspektiv ter volilcem ni obljubljala vsečlovečanske seljačko svobodo in bla. Mislimo pa, da med razsodnimi ljudmi ni najti nikogar, ki bi ji osporaval uspehe, na katere bo ona edina mogla v bližajoči se volilni kampanji pokazati. Z zavestjo izvršene dolžnosti bo lahko opozorila ljudstvo, da je stabilizirala ne le valuto, temveč v zadnjem času tudi že cene ter s tem definitivno vsvarila podlago za normalno pridobitno udejstvovanje, da je uredila prometne razmere, odstranila grozeče meddržavne konflikte, provela zakon o državni upravi, uravnesila državni proračun, postavila drž. uradništvo na boljšo gnotno podla

Za okreplitev nacionalnega bloka. Vlada je demisionirala.

Beograd, 12. aprila. V namenu, da se popolnoma razčisti položaj v korist nacionalnega bloka je podal g. Pašić danes opoldne demisijo. G. Pašić dobi volilni mandat.

Beograd, 12. aprila. (Z) Danes opoldne je bil ministrski predsednik Pašić v avdijenci na dvoru in izročil kralju ostavko svojega kabineta. Splošno se sodi, da je Pašić dal ostavko, ker se je odgodila narodna skupščina brez prejšnjega sporazuma z drugim ustavnim faktorjem.

Beograd, 12. aprila. (B) Dan se je začel kakor navadno s konferenco ministrov. Po konferenci sta se razgovarjala ministrski predsednik Pašić in skupščinski predsednik Ljuba Jovanović. Ob 12. je Pašić odšel h kralju in podal ostavko vlade. Nato se je vršila seja ministrskega sveta.

Beograd, 12. aprila. (B) O ostavki vlade se popoldne do 5. ni ničesar vedelo, ker ministri po seji ministrskega sveta, ki je trajala od 12. do 13. ure, niso hoteli dati nobenih izjav, glede ostavke. Odgovarjali so le, da se je razpravljalo o položaju in pa o korakih, ki jih je podvzeti glede na velike povodnji. Odboren je bil večji kredit za zavarovanje zemljišč proti poplavi. Govorilo se je tudi o rešilnih akcijah proti povodnji. Naknadno se bodo dovolili za podporo oškodovancem še novi krediti.

Beograd, 12. aprila. (B) O ostavki vlade se ni v političnih krogih vedelo nič natančnega do 8. in pol zvečer. Ob 8.30 pa je vlada izdala sledeči uradni komuniké:

»Kraljevska vlada je podala ostavko Nj. Vel. kralju z namenom in željo, da stori s svoje strani vse, da pri-

pomore do razčiščenja političnega in parlamentarnega položaja, ki je na trdnini s tem, da so nekatere skupine narodne skupščine in poedini narodni poslanci izpremenili svoj program, na podlagi katerih so se dali voliti od naroda in niso zato poprej zahtevali in dobili odobrenja svojih volilcev. Oba neparlamentarna pojva se dasta po njenem prepričanju razčistiti edino le z novimi volitvami narodnih poslancev. Z odgoditvijo sej narodne skupščine je bila dana možnost, da se vsestransko prouči ustvarjeni položaj in najde pravilna rešitev.

V glavnem je to tudi motivacija za demisijo g. Pašića. Komuniké je bil objavljen po konferenci med predsednikom vlade Pašićem in predsednikom narodne skupščine Jovanovićem, kateri je nekaj časa prisostvoval tudi minister dvorja Janković.

V parlamentarnih krogih je vest o ostavki vlade, za katero se je izvedelo pozitivno šele po 8. zvečer, izzvala v prestolici naravnost senzacijo, ker je sedaj niso pričakovali niti radikali, še manj pa opozicija. Zato so jo tudi povsod sprejeli z veliko rezervno in je do večera niso smatrali za resnično. Naravno je, da je vzbudila veliko vznemirjenje in seveda presenečenje in vsepovsod polno komentarjev. Opozicija si jo tolmači tako-le: G. Pašić ni obvestil krone o odgoditvi sej skupščine do 3. maja kar je vznevoljilo kralja, ki je pozval predsednika vlade, da izvaja iz tega posledice. V krogih bloka se tudi govori, da g. Pašić ni predložil osebno ostavke, ampak preko ministra dvorja. Tem komentarjem pa se ne pripisuje posebna važnost v političnih krogih.

Nade opozicije.

Beograd, 12. aprila. (B) Na vest o ostavki vlade se je sestel v demokratskem klubu opozicijski blok h konferenci. Sklenili so, da ostanejo oni poslanci, ki so v Beogradu, še nadalje v prestolici, ker lahko nastopi vsak trenutek kakšna nova izprememba. Splošno smatrajo, da bo vladna kriza trajala

Prva pomoč oškodovancem po povodnji.

Beograd, 12. aprila. (Z) Po dosedanjim cenitvi znaša škoda, ki jo je povzročila povodenj v Srbiji in Vojvodini, okoli deset milijonov dinarjev. Pod vodo je približno 200 tisoč oralov zemlje. Ministrski svet je dovolil en milijon dinarjev kot prvo pomoč oškodovancem. Čim bo natančno določena celokupna škoda poplave, bo vlada dovolila še druge kredite. Minister za šume in rude dr. Kojić je dobil pooblastilo, da naroči v Nemčiji na račun vojne odškodnine razne stroje, ki so potrebni za obrambo proti poplavam in za kanalizacijo in drenažo. Na podlagi poročila strokovnjakov, da je sedaj v Nemčiji zelo ugoden položaj, kar se tiče reparacij za našo kraljevino, se je govorilo na ministrskem svetu tudi o reparacijah. Vsled povodnji se je moral ustaviti promet v okolici Nikšića v Črni gori. Ustavljen je tudi direktni avtomobilni promet med Cetinjami in Podgorico.

Nevarnost še vedno narašča.

Beograd 12. aprila. (B) Danes dopoldne sta bili Sava in Donava jako razburkani, ker je pihal močan veter, ki je pretil napraviti veliko škodo. Obstoji nevarnost, da se hiše, do katerih je prišla voda, nocoj zrušijo. Po vestih iz Hrvatske in Bosne je tam padlo jako mnogo dežja, tako da so vsi pritoki Save močno narasli. Sava je sinoči narasla za 10 cm. Tudi Donava se narašča. Brzojavne zveze med Beogra-

go, pridobila državi v tujini splošno zaupanje itd. Ta dejstva bodo govorila sama za sebe. Radikalna stranka more kot angleškim strankam podobna tradicionalna politična tvorevina mirno »wait and see«, čakati in zreti dozorevajočim dogodkom v obraz.

dom in Borčanom so prekinjene. Poslanci so bili na progo uslužbenci in delavci, ki naj vzpostavijo zvezo. Okoli pol dne je dospela brzojavka iz Gradišča, v kateri se naznanja, da je Donava prestopila bregove in da je nekoliko sel popolnoma pod vodo. Voda je tam narasla za 30 cm. Donava v gornjem teku upada, pri Bečuju in Stari Kaniži pa narašča. Po vestih iz Sente se tam dela z vsemi silami, da se obvaruje nasip, ki zadržuje vodo. Če bi se ta porušil, bi voda zalila kakih 30 tisoč oralov zemlje.

Beograd, 12. aprila. (Z) Med 10. in 11. aprilom je bil prekinjen ves železniški promet na progi Niš-Skopje skoro 30 ur, ker je Bejinska reka narasla in preplavila mesto. Promet je zopet vzpostavljen.

PREKLIC OSTAVKE SKUPŠČINSKEGA PREDSEDNIKA.

Beograd, 12. aprila. (Z) Kakor doznava »Pravda«, je Ljuba Jovanović včeraj preklical ostavko na predsednišvo narodne skupščine.

ODHOD RADIKALNIH POSLANCEV IZ BEOGRADA.

Beograd, 12. aprila. (Z) Skoraj vsi radikalni poslanci so zadnje dni zapustili Beograd.

ŠE EN RADIČEVEC.

Beograd, 12. aprila. (Z) Radičevci so izročili svoj 64. mandat v narodni skupščini v verifikacijo.

OSTAVKA VODJE DŽEMIJE.

Beograd, 12. aprila. (Z) Vodja džemijeta, poslanec Ferad beg Ali Draga je podal ostavko na svoje mesto. Zdi se pa, da bo klub zahteval, naj jo umakne.

Opozicijski poslanci gredo agitirat.

Beograd, 12. aprila. (B) Danes so imeli drug za drugim seje klerikalci, muslimani, zemljoradniki, radičevci, džemijetovci, Nemci in demokrati. Nocoj so zapustili Beograd skoraj vsi člani klerikalnega kluba, muslimani, vsi zemljoradniki, velik del radičevcev, Nemci, del džemijeta in del demokratov. Radikali so že davno odšli na agitacijo.

Beograd, 12. aprila. (Z) V jugoslovenskem klubu je sporočil predsednik dr. Korošec odločitev vlade glede odgoditve sej narodne skupščine. Klub se je postavil na stališče, da odgoditev ni pravilna, ker je bila sklenjena brez privoljenja poklicanih činiteljev. V Beogradu ostanejo od klerikalnih poslancev le dr. Korošec, dr. Hohnjec in Sušnik, ostali pa se odpeljejo domov, kjer bodo po Sloveniji priredili shode in pojasnjevali prebivalstvu politični položaj.

Beograd, 12. aprila. (Z) Radičevci so imeli dopoldne sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da se še enkrat sestanejo pred sestankom narodne skupščine in da definitivno uredijo svoje stališče glede novega političnega položaja. V prestolnici ostane od Radičevih poslancev le troje, ostali pa so dobili nalog, da se odpeljejo v svoje volilne okraje in da tam agitirajo. Nekaj po-

slancev je bilo poslanih v nova okrožja v katerih nameravajo radičevci nastopiti pri bodočih volitvah. Mnogo jih je odšlo v Vojvodino.

Beograd, 12. aprila. (Z) Muslimanski klub je imel sejo, na kateri je sklenil, da ostanejo v Beogradu le tajnik Alić in še trije poslanci, ostali pa da gredo v Bosno in Hercegovino agitirat.

Beograd, 12. aprila. (B) Demokratski klub je imel dopoldne od 10. do 12. sejo. Ugotovili so, da stojimo neposredno pred novimi volitvami. Zato je bil vsakemu poslancu posebej odkazan delokrog za agitacijo. V Srbiji in Južni Srbiji ne bo treba posebne agitacije, zato pa tem bolj v prečasnih krajih. Organizirati je treba strankino časopisje, izdajati nove liste, posebno pa pregledati delovanje strankinih organizacij na Hrvatskem in v Slavoniji ter jim dati striktnih navodil. Določeni so poslanci dr. Ribar, Andjelinović in Dukanać, da še nocoj odpotujejo v Zagreb, da stopijo v stik z demokratskimi organizacijami v Zagrebu in okolici.

Beograd, 12. aprila. (Z) Po sinočnji seji ministrskega sveta se je izdala odredba, s katero se razpuščata nemški »Kulturbund« in »Agraria«.

VTIS VLADNE DEMISIJE PRI RADIKALIH.

Beograd, 12. aprila. (B) Radikali smatrajo, da je z ostavko g. Pašića otvorena kriza vlade in da je s tem dana kroni možnost, da vsestransko prouči položaj in da se v času, ko se ne sestane skupščina, kriza reši popolnoma parlamentarno.

Po izjavah ministrov je kriza zelo resna in bo gotovo trajala dolgo. Drugi so mnenja, da je bilo vse skupaj pripravljeno že poprej in je bila demisija podana popolnoma po načrtu. Radikali krog smatrajo, da pride sedaj na krmljo volilna vlada, ki bo razpisala volitve morda ravno za Vidovdan, ker naj bi se pri volitvah pred vsem izjavilo prebivalstvo za vidovdanske ustavo ali proti njej. Na vsak način se je začel z ostavko kabineta zopet boj med vlado in opozicijo, kdo bo dobil vodstvo volitev v roke. Eni kot drugi pravijo, da je situacija v njihovih rokah, da so na vse pripravljeni in da je položaj zanje zelo ugoden. Opozicija pravi, da je morala vlada odstopiti, ker nima več zaupanja krone.

V poučenih krogih se raznašajo že vesti o rekonstrukciji Pašić — Pribečević vlade, iz katere bi izstopili ministri dr. Ninčić, Uzunović, Simonović in dr. Kojić, na njihovo mesto pa bi prišli radikali dr. Laza Marković, dr. Ninko Perić, Vasa Jovanović in Boža Maksimović.

Ceškoslovaška in naša vojna odškodnina.

Beograd, 12. aprila. (B) Danes je službeno posetil zunanega ministra dr. Ninčića češkoslovaški poslanik Šebater ga v razgovoru prepričeval, da niso resnične vesti, češ da češkoslovaška republika dela na to, da ne naša vojna odškodnina zniža. Po izjavi g. Šebe se dela nasprotno na to, da dobimo čim več reparacij iz Nemčije.

BIVŠI ANGLEŠKI PREMIJER BOLAN.

London, 12. aprila. (K) Lloyd George je zbolel na bronchitis. Njegovo stanje je resne narave.

BEOGRAJSKI SPROTNI KLUB: OXFORD 2:2 (2:1).

Beograd, 12. aprila. (B) Danes se je vršila nogometna tekma med Beograjskim sportnim klubom in Oxfordom. Tekmi so med drugim prisostvovali angleški poslanik Young, romunski poslanik Emanci, zunanji minister dr. Ninčić itd. Igra je ostala neodločena s 2:2 (počas 2:1). Igra je prisostvovala zelo veliko gledalcev. Izid tekem je za nas zelo časten, ker velja Oxford za dobro moštvo. S to igro je stopila Jugoslavija v vrste mednarodnih moštev z ozirom na igralske vrline Angležev. — Jutri popoldne se tekma ponovi med Jugoslavijo in Oxfordom.

Nemiri na Grškem.

A tene, 12. aprila. (B) Po vsej Grški vre. Pojavljajo se nemiri. Nastopiti so začele roparske tolpe. Ena taka tolpa na konjih je napadla vlak pri Larisi v Tesaliji in ga oropali. Zaradi tega je zavladalo veliko vznemirjenje. Rojalisti so napadli železniško postajo v Naupliji na Peloponezu. Več oseb je bilo prijetih. Rojalisti povzročajo nove nemire, ker se boje plebiscita. V nekaterih okrajih je proglašeno obsedno stanje.

Reparacijsko vprašanje

Pariz, 12. aprila. (Agence Havas.) Sklep, ki ga je storila reparacijska komisija, predstavlja akt priznanja vestnosti in nepristranosti izvedencev in dokazuje enodušno željo zaveznikov, da se čimprej pride do sporazuma z Nemčijo. Da pa komisija končno pritrdi načrtu, je odvisno od tega, če bo Nemčija pred 17. aprilom sprejela novi plačilni sistem. Pritrditev pa nikakor ne izključuje pravice komisije, da nameravani sistem spremeni. Tako je tudi francoski delegat napravil splošni pridržek glede kontrolnih ukrepov ob izvršitvi načrta in glede jamstev, ki jih morejo zavezniki smatrati za neizbežne, če hočejo pristiti Nemčijo, da bo izpolnjevala v bodoče svoje obveznosti.

Neurja v Avstriji.

Dunaj, 12. aprila. (K) Na Dunaju je nastalo v minuli noči silno neurje, ki je povzročilo veliko škodo. Proti večeru se je nenadoma pojavil mraz. Severni veter, ki je bil spremenil v pravcati orkan, je bil tako silen, da je podiral in ruval drevje. Med Dunajem in Semmeringom je zapadel 20 cm visok sneg. Veter je ob železniški progi položil skoraj vse brzojavne droge. Mestoma je bila proga zasnežena, tako da so imeli pomočni vlaki večje zamude.

Gradec, 12. aprila. (K) V minuli noči je razsajal po gornji Štajerski silen orkan, ki je povzročil ogromno škodo. Brzojavne zveze so pretrgane. Od Gumpoldskirchna do Vösausa so polomljeni tudi brzojavni drogi, in sicer mestoma tako nizko pri zemlji, kakor da bi bili odsekani. Škoda, ki jo je napravil vihar na sadnem drevju in v gozdih, se še ne da oceniti.

Borzna poročila.

Curij, 12. aprila. Beograd 7.10, New York 570, London 24.71, Pariz 34.15, Milan 25.25, Praga 16.90, Budimpešta 0.0078, Bukarešta 3, Sofija 4.15, Dunaj 0.0080375. Berlin, 12. aprila. Beograd 5.63, Dunaj 6.08, Milan 18.55, Praga 12.46, Pariz 25.04, London 18.205, New York 4.19, Curij 73.52.

Sedanja in bodoča Rusija.

Po najnovejših virih spisal A. G.

IX. Evolucija v — pričakovano Rusijo.

1.

Objubil sem še par člankov, ki sicer dopolnijo sliko sedanjega položaja v Rusiji, a ne morejo več spremeniti našega pogleda v — bodočnost. Iz dosedanjih člankov si že moremo ustvariti jasno sliko, v kakšni smeri pojde evolucija in konsolidacija onega položaja, ki so mu kumovali boljševiki, pa jim že zdaj raste čez glavo in si utira pot svojemu daljnemu razvoju po načelih, ki delajo vsak dan nove luknje komunističnim teorijam.

Kakšne nauke moremo posneti iz opisov dosedanjega razvoja od pričetka socialne revolucije boljševikov do danes?

Ker sem hotel biti kratek, sem bil za površnega čitatelja morda premalo jasn, dozdevno nedosleden in marsikdaj v svojih trditvah ali bole povedano azlaganji v nasprotju. Na noben način nisem hotel tritati prostora s tem, da bi razlagal: »Take teorije so postavljali boljševiki v tem in tem času, s temi in temi zakoni in naredbami, a popuščali so potem v naslednjem redu.« — Zato upam, da je vsako sam do dal, kar je izostalo v mojih člankih.

Videli smo, kakšne ekstremne teorije so hoteli boljševiki izvajati v Rusiji. Oni so sprva piskali na vse stare tradicije, navade in razvade, na ves dotedenji historijski razvoj tudi gospodarskega in socialnega življenja, in menili so, da so njihove teoretiške utopije kvintesenca vse človeške modrosti. Menili so tudi, da prekucnejo ves svet po svojem kopitu. Zato tista čudovito intenzivna propaganda po vsem svetu, ki smo jo občutili posebno močno v sosednjih državah, tudi v Jugoslaviji.

Ruska stinja je postajala čedalje bolj zagonetna. Samozavestno so gledali na ves svet, češ: »Kaj nam pa morejo, morejo, morejo...!« In res je, v tem oziru imajo prav: Nihče na božjem svetu se ne bo več upal z vojsko čez ruske meje; vesel bo, če ruske nebrojne čete ne preplavijo tujih pokrajin.

Ali le prekmalu so prihajali tudi voditelji ruskega boljševizma do spoznanja, da ne morejo ogromne Rusije obkoliti s kitajskim zidom, da ne morejo vsemu svetu vsiliti svojih teorij in da morajo začeti tudi oni računati z nazori in vladnimi, gospodarskimi metodami svojih sosedov in ostalega človeštva sploh.

Prvi »sacrificio dell' intelletto«, prvi odločilni prelom s svojo utopijsko ekspanzivnostjo so napravili takrat, ko so poslali svojo delegacijo na znane genovske konference. Takrat je dozorela misel o pravnih notranji uredbi ogromne ruske države, da bo kljub dozdevne razcepljenosti na zunaj enotna in silna, kakor ni bila še nikdar. (Glej prvi članek!)

To idejo so izborni rešili. Ze spočetka so izvrstno zadeli, da so se odrekli nezanesljivih zapadnih dežel, Poljakov in pokrajin ob Baltu (Finlandija, Estonsko, Letsko...). Kaj je to proti ogromnosti ostale Rusije, ki je pa pridobila — več nego je izgubila na zapadu — v srednji Aziji. — Teorija o samoodločbi itd. je postala fraza, za katero se skriva nove vrste vsesrski imperijalizem, ki bo v nedoglednem

času najobsebnostna opora zdravemu panslavizmu. Po eni strani so pustili, da se je neizmerna bivša Rusija cepila po krajevnih razmerah v nešteto »samostojnih« republik, po drugi strani pa so znali izborni zapeti: »Le vkup, le vkup uboga majnina!« Spravili so vse pod en klobuk — Sojuz, ki je silnejša vez nego je bila kdajkoli prej caristiška državna oblika. Upor proti caristiški monarhiji je bil mogoč, proti Sojuzu je izključen! Zato sem že v prvem članku dodal pripombo, da je praktično brez pomena določba o izstopu iz Sojuz. In tako more SSSR nastopati nasproti ostalemu svetu kakor ena sama, mogočna država, ki si ne da imenovati danes od nobene strani, niti od Društva narodov!

Najnovejši viden dokaz za sedanji vsesrski imperijalizem nam je ponekatero rusko-rumunska konferenca na Dunaju (o kateri ste v bistvu že pisali tudi v »N. D.«). — Besarabijo je priznala mirovna konferenca Rumuniji. Toda ruska delegacija na Dunaju je jasno in odločno izjavila, da ne priznava tega sklepa in smatra Besarabijo še vedno za del Rusije, dokler se prebivalstvo s plebiscitom ne izreče drugače. In izjavili so prestrašeni javnosti, da si o prvi priliki, Besarabijo vzamejo z orožjem. — Rusi dobro vedo, da bi Rumunija s plebiscitom propadla. Danes bi izgubilo celo bivše Sedmograško, ako bi tamonje prebivalstvo moglo o svoji usodi glasovati. Upravne centralistične metode v Bukarešti so do smrtnega sovražstva ozlovoljile celo najbolj nacionalistične Rumune izven starega kraljestva, ki so bili pod Ogrsko najhujši iredentisti, a bi danes glasovali za ocepitev. — V Besarabiji pa je silno močna manjšina nerumuncev.

Omenil sem Besarabijo in rusko-rumunsko konferenco na Dunaju zategadelj, da vidimo ruski imperijalizem pri praktičnem delu. Vidimo iz tega neizprosno odločnega nastopa, da hočejo sedanji krmilniki SSSR kljubovati če treba vsemu svetu v obrambi zadnje pesti ruske zemlje. Ni li to veseli znak, da še živijo ruski duh, da je silen in dosleden pojav starega panslavizma — panslavizma?!

Nikar pa misliti, da bi bil ta — panslavizem le pobožna želja starega nepoboljšljivega optimista. Vem dobro, da vseslovanska ideja ni izumrla niti v današnji Rusiji. Morda je tam bolj živa in zdrava, nego v srcih ruske emigracije, ki tava po svetu in se peha za obnovo carizma in privilegijev predvojne dobe. Nič škode za marsikaj, kar je revolucija uničila; naj uspeva, kar je dobrega na novo vzraslo, a naravna evolucija sama ozdravi, kar je nezdravo in nima korenin v človeški naravi! — Vem dobro, da so čicherin in razni njegovi prijatelji stari panslavisti, ki mislijo tudi — na nas. Čicherin je v Lausanni povedal, da zasleduje tudi naše razmere in da ga boli toliko — neresenih narodnostnih vprašanj. Rusija ni odobrila takih sklepov mirovne konference istotako, kakor ni odobrila priklopitve Besarabije Rumuniji!

S političnim položajem, notranjo državnopravno uredbo in enotnostjo sedanje Rusije na zunaj moremo biti po-

polnoma zadovoljni. Postranskega pomena je, kako se bo ta položaj dalje razvijal; glavno je, da je Sojuz mogočna tvorba zdravega ljudskega nagona, ki hoče, da nobena svetska sila ne poruši več tega, kar je dobrega ustvarila velika socialna revolucija, da postane iz stare caristične Rusije — nova Rusija socialne pravičnosti in v svetstem koncertu sodelujoč činiteelj — stonilijonski ruski narod. — Kaj je storiti nam, ki moremo kovati politične kapitale že iz dejstva, da živi taka mogočna slovanska država? Da bi bila na mirovni konferenci le sedanja Rusija,

kako vse drugačni boljši bi bili končni sklepi? Odgovor v sklepu drugega dela tega članka.

V gospodarskem in socialnem pogledu pa popuščajo boljševizem od kompromisa do kompromisa od svojih človečanskih teorij. To smo videli v vseh dosedanjih člankih. Zdrava evolucija je na zmogovitem pohodu in smemo upati, da sila naravnega razvoja in prave pameti ustvarita narodom mogočno Rusijo take gospodarske in socialne razmere, da bodo služile ostalemu svetu za vzor.

(Konec pride.)

Tržaško pismo.

Trst, 11. aprila 1924.

Italijanske »volitve« so torej za nami. Vrsta političnih dogodkov, ki imajo zamenjati na življenje narodov, se je s tem zopet povzela. Ne more biti nobenega dvoma namreč, da spajajo državnozbornske volitve po vseh državah med take pomembne dogodke, ki puščajo za seboj globoke brazde svojih logičnih posledic. Okoliščine, ob katerih so se vršile italijanske volitve, pa dajejo nedeljski »odločitelj« italijanskim volilnim mas se poseben pomen. Brez vsakega strahu, da bi pretiravali, lahko trdimo, da zadnje volitve v Italiji ne bodo imele dalekosežnih posledic samo za notranje in domače življenje italijanskega naroda, temveč da je padla v nedeljo v gotovem pogledu tudi nekaka odločitev o bodoči usodi italijanskega naroda in italijanske države.

To bo postalo bolj razvidno iz poznejših izjavljanj in razmišljanj, ki nam jih neodklonljivo narekujejo izidi italijanske »ljudske glasovanja« od pretekle nedelje. Da pa bo imel bralec pred očmi jasno sliko tega, kar se je odigralo pretekle nedeljo v Italiji, hočem tu zopet najprej navesti glavne številčne podatke:

Fašistovska vladna	4.690.013
Opozicija	2.513.164
skupaj	7.203.177

Fašistovska stranka je dobila potentnem okoli 65 odstotkov vseh oddanih glasov. Vsi njeni kandidati so izvoljeni, t. j. 356 poslancev, h katerim je treba pristeti še 19, ki so jih fašisti izvojevali na svojih starih manjšinskih listah. Ako dodamo k temu številu še one poslance nefasistovskih list, katerih nosilci so izjavljali že od začetka, da ne nastopajo proti vladi, bo šla nova italijanska zbornica nad 400 poslancev, ki bodo Mussolinijevu vlado slepo podpirali. Mussolini je dosegel na ta način političen uspeh, ki je nepričakovano velik, tudi nepričakovano večji, nego so ga mogli pričakovati največji optimisti med njegovimi pristaši. Da niso fašisti sami pričakovali takega uspeha, nam dokazuje n. pr. dejstvo, da so se ob času ustvarjanja sedanje volilnege reda odločno kapricirali, da mora večinski stranki zadostovati, ako zbere vsaj 25 odstotkov vseh oddanih glasov. (Parlamentarna komisija za volilno reformo je bila namreč za to, da se ta večina določi na 33 odstotkov ali na eno tretjino vseh oddanih glasov). Uspeh od pretekle nedelje pa je očito pokazal, da so se fašisti tedaj globoko podcenjevali, da niso sami verovali v oni veliki duševni preobrat, ki se je izvršil v italijanskem narodu in s katerim so se na vsakem koraku tako šopirno bahali.

Mislil, da bi bilo odveč preiskovati, kako je do tega prišlo, kako je prišlo, da je postala vsa Italija v tako kratkem času popolnoma »fašistovska«. Tudi vprašanje, ali je prišla v nedeljo do izraza prava volja italijanskega naroda, je bolj postranskega pomena. Rekel sem že, da si v Italiji sploh ni mogoče misliti volitev brez nasilja, zakaj volilna nasilja so — lahko se reče — nekaka specializirana javnega življenja. Toliko manj je bilo pričakovati, da se bodo vršile mirno, dostojno in svobodno letošnje volitve. Nasilja, sleparije, spopadi, pretepi, kršenje volilne tajnosti, požigi, poboji itd. — vse to tvori tako obširno in ogromno poglavitje, da je takorekto nemogoče vsak pravi pregled čez take za Mussolinija »nezdrave incidente«, ki so spreminjali »volitve« od pretekle nedelje. Uradne brozovne agencije sicer o vsem tem popolnoma molčijo, kakor da bi se ne bilo ničesar zgodilo, toda opazovalcu zadostuje, da vzame v roko prvi opozicijski list, pa da se kmalu prepriča o tem, kakšno vrednost ima taki-

stovski »plebiscit« od pretekle nedelje v moralnem pomenu te besede. Ponavljam torej: v tem pogledu so bile letošnje volitve v Italiji — kakor vse druge — ako se hoče veliki politični škandal, toda takoj moram pripomniti, da nima ta ugotovitev nikake praktične vrednosti razen kot podlaga za razlago raznih presenečenj, ki jih je prineslo s seboj nedeljsko glasovanje v Italiji.

Italijanski narod se je torej izrekel po svoji ogromni večini za sedanji fašistovski režim, ali za kapitalistični boljševizem, kakor sem imenoval ta režim v enem svojih prejšnjih pisem. Na tej podlagi si je torej treba postaviti vprašanje, kakšen je pravi pomen nedeljskega »plebiscita«. Ali je za Italijo dobro ali zlo? Kakšne posledice bo imel Mussolinijev sijajni uspeh za bodoči razvoj italijanske notranje in zunanje politike? Kam popelje Italijo novi polet, ki ga brez dvoma dobi fašistovska vlada po svoji nepričakovano sijajni zmagi? To so ona velika vprašanja, ki se postavljajo samo ob sebi v sedanjem političnem momentu. »Quo vadis, Italia?« bi skoraj lahko rekli, ako hočemo posneti vse te važne probleme v enem samem stavku.

Kar se tiče notranje politike, je jasno na prvi pogled, da bo imela fašistovska vlada v bodoče popolnoma proste roke. Vse velike stranke, ki so imele v prejšnjih zbornicah glavno besedo, so popolnoma zdrobljene. Med vsemi timi strankami so se še najbolj držale proletarske stranke, ki so dobile 65 poslancev (unitarici 26, maksimalisti 22, komunisti 17). Toda v prejšnji zbornici jih je bilo nad 150 in proti nim se je moglo vladati le samo na podlagi nenaravne politične zveze med liberalci in popolari. Teh poslednjih je bilo v zadnji zbornici 106 in tudi brez njih ni bilo nikakor mogoče vladati, kakor sem ranjokor omenil. Pretekle nedeljo pa so padli na 39 mandatov, a od prejšnje liberalno-demokratske skupine, ki je štela nad 160 poslancev, se je rešilo le kakih 50 več ali manj znanih parlamentarcev, ki se niso hoteli priključiti vladni listi. Nekateri — in sicer najvplivnejši, kakor Salandra, Orlando, pok. de Nava itd. — so razkržali že pred volitvami s svojo politično preteklostjo ter sprejeli kandidaturu na vladni listi. Sedaj, ko so izvoljeni, jim torej ne manjka še nič drugega nego to, da se čim prej dajo vpisati v fašistovski stranko!

Tako so torej odpravljene fašistovski vladi vse ovire, pot je čista in gladka. Italijanski narod je dal fašizmu proste roke in tako se bo ona »sentimentalna, etična reakcija italijanskega plemena proti političnemu pozitivizmu in determinizmu« (tako namreč definira požigalec Glenta fašizem) brezobzirno izjavljala. Politčni pozitivizem in politični determinizem sta to, kar se imenuje z bolj vsakdanjim izrazom moderna demokracija, silepača na svobodni ljudski volji in na prostovoljnem pristanku širokih mas Temu naselju, ki spada med najdragocenejše pridobitve družabno-političnih borb človeštva, je v Italiji pretekle nedelje odzvonilo za ne kratko dobo. Diktatura, imperijalizem — ti dve besedi nista bili še nikdar v nobenem narodu tako popularni kakor sedaj med Italijani. Nedeljska »zmaga italijanske nacionalne misli« je spremenila narodno samozavest italijanskih množic v pravi delirij.

Te znake pijane množice bodo svojemu maliku Mussoliniju slepo sledile, prenašale bodo vse, kar jim naloži ta najobetnejši potentat, kar jih je kdaj poznala Italija. Sledil bo udarec za udarcem v obliki raznih reform, v obliki omejevanja svobode, v iljak se bo nadalje obračal — toda vsega tega se Italijanski narod ne bo zavedal, kajti on je zložen iz množice slepih ovir.

Potem me je zlozlo. Premišljeval sem o svetu spoznal, da je vseeno, kaj delam. Do groba gre. Če so jetnišnice koristne za človeštvo, zakaj bi se jim jaz ne posvetil. Saj tudi tu notri lahko opravljam dobra dela in dela za ljudi. Spoznal sem, da je glavno, najde vsak človek na svetu svojo kamrico.

No glej, ko so me izpustili, sem bil star petdeset in pet let, brez strehe in vsi so me pozabili.

V prvih dneh mi je bilo vse tuje in edino domača se mi je zdela uniforma jetničarjev, če sem jih slučajno srečal. Priljublili so se mi ti ljudje.

Sklenil sem, da se povrnem nazaj. Bogatem gospodu sem ukradel zlato uro in zopet so mi prisodili nekaj mesecev. Bil sem že tako neumen, da sem jim povedal, kje je ura. Potem ne dobiš veliko. Pa sem se povrnil zopet med ljudi. Vse skupaj se mi je zdelo neumno brez reda. Tam notri pa tak vzoren red. In na ta red sem se navadil.

Pouzmal sem zopet nekaj gotovine in zašil so me za tri leta. Ko sem odsedel, sem polskal skrito blago, zapravil v par dneh, prav tako neumno, kot žive ljudje tam zunaj. Kmalu sem priromal nazaj.

Glej, tako gre še sedaj. Eno samo slabost imam, pa še to bo kmalu konec. Poleti se me še loti tista neumnost, da se malo napijem in ponorim tam zunaj. Takrat namreč človek lahko brez kamrice živi in malo oddiha je tudi potreba. Saj si ga še bankirji privoščijo.

Vidiš, čez par dni me zopet spuste. Našteli me bodo denar, kar sem zaslužil in spet jo mahnem v božji svet. Am-

ne bo občutil teh udarcev vse dotlej, dokler ne spregleda, dokler se ne prebudi iz sedanjega stanja svoje popolne politične pijanosti in zaslepljenosti ga imperijalistične omamice.

Do tedaj pa bo imel Mussolini v svojih rokah slepo orodje, ki ga bo izrabljal za svoje politične cilje, kakor bo hotel. Toda čim začnemo promatrati letošnje italijanske volitve s tega stališča, se nam takoj jasno odkrije tudi njih zunanje-politični pomen. Noben imperijalističen režim se ne more omejevat, če po svojem bistvu samo na ozko polje notranje politike, temveč se obkrožuje njegove posledice tudi v vsej zunanji politiki. Ni ga zdravila, ki bi moglo lokalizirati politično bolezen, ki je imperijalizem, samo na notranjo politiko dotične države. Vsed tega se je izrazila pretekle nedelje večina italijanskega naroda tudi za imperijalizem na zunaj. Ni pa nikakor potrebno dokazovati, da je s tega stališča pomen letošnjih italijanskih volitev najdalekosežnejši in tu velja predvsem, kar sem poudaril zgoraj, da je namreč odločil italijanski narod pretekle nedelje tudi o svoji bodoči usodi in o bodoči usodi svojih volivcev.

Sicer pa se nedeljskim volitvam kar javno pripisuje ta pomen. V četrtek se je Mussolini vrnil iz Milana v Rim, Rimljani so mu priredili velike ovacije. Mussolini je ob tej priliki zopet govoril množici. Med drugim je izgovoril tudi sledeče značilne besede: »Rim, o katerem mi sanjamo, ne sme biti središče samo prenovljenega italijanskega naroda, temveč mora postati tudi čudežno glavno mesto vsega ljudskega sveta.« In ako niso te besede že zadostne dokaz, da je žel fašizem v volilno borbo predvsem v znamenju zunanje imperijalizma, nas morajo o tem popolnoma prepričati sledeče besede iz volilnega govora, ki je ga imel pred volitvami v Cozeni neki fašistovski veljak, namreč Michele Bianchi, glavni tajnik v ministrstvu za notranje zadeve. »Italija šteje — je rekel — nad 40 milijonov prebivalcev. Ze sedaj se čuti potreba po širšem dihanju. Potrebno nam je širše ozemlje in širše morje. Potrebno nam je razmah. Italija ni še rešila tega vprašanja. In vendar ga bo morala rešiti... Ali ne čutite, da je treba okrepiti složno sodelovanje med sloji zato, da se na ta način omogoči povečanje Italije?«

Evo dve odkriti priznanji. Naj zaključita ta del mojega današnjega pisma, ker bi bil vsak komentar odveč.

Slovani smo zbrali pretekle nedelje nekaj nad 29.000 glasov. Navdušenje, ki je prevladovalo naše ljudstvo do zadnjega tedna pred volitvami, je obetalo mnogo večji uspeh. Tudi volilne priprave so bile boljše in obsebnostje nego pri prejšnjih volitvah. Toda fašisti so nam hoteli letos na vsak način onemogočiti primerno afirmacijo naše obstoja. Nasilja, ki so se začela že zadnjo nedeljo pred volitvami, so se stopnjevala od dne do dne in so dosegla na dan volitev svoj vrhunec. O vsem tem pa so bili Vaši čitatelji že obširno obveščeni. Kar le treba še posebno poudariti, je to, da istr ni bilo mogoče voliti. Na ta način je dobila slovanska lista v tej pokrajini le nekaj nad 6000 glasov, dočim bi ji jih bila dobila v normalnih razmerah gotovo okoli 20.000 in bi imeli Slovani 3 mandate, kljub temu, da so fašisti izsilili iz naših volivcev nenavadno veliko število glasov, kljub temu, da je glasoval nepričakovano velik odstotek naših volivcev za komuniste.

Pa še nekaj je treba posebno poudariti. Fašistovski teror ni bil naperjen v našem volilnem okrožju proti nobeni drugi stranki, temveč samo proti Slovanom. Strahovanje, bombe, šviganje avtomobilov, streljanje — vse to in še razna druga sredstva so zbegala naše ljudi, tako da so eni ostali doma, drugi iz strahu glasovali za fašiste, tretji pa za komuniste, misleč, da bodo s tem dali svojemu nasprotovanju proti režimu skrajno ostrino. To je bil nezbežni učinek krutega nasilja, ki je pretekle nedelje zopet padlo po našem ljudstvu. Kljub temu je vzdržala ta grozničava četa hrabrih in zavrednih volivcev — 30.000 neustrašnih mož — ki bodo tvorili eno nezdružljivo jedro, okoli katerega se bodo zopet zbirali razkopljani omahljivci in z njimi tudi tisti, ki so postali pretekle nedelje proti svoji volji izdajalci svoje narodne stvari.

Ta četa, kateri stojijo častno ob strani tudi naši istrski seljaki, ki niso mogli storiti pretekle nedelje svoje narodne dolžnosti, bo predstavljala eno nezrušljivo moralno silo, ob kateri se bodo razbili vsi nadaljnji naklepi, naperjeni proti obstanku našega ljudstva na tem ozemlju. Naj ga ne bo ne tostran ne onstran meje, ki bi sejal med njo obup in demoralizacijo!

J. K.

Spomin iz celice.

Vojtra.

Svojega zvestega prijatelja, Vojtra, se še vedno spominjam. Takrat, ko sem bil jaz v celici, je bil zaprt zaradi kraje. Nekako v avgustu je odšel in se še tisto jesen zopet povrnil. Ker je bil domač in krotak, so ga uporabljali za vsa dela v poslopiju. Smel se je prosto gibati po vseh hodnikih.

Koliko težkih ur si mi glajšal, Vojtra! Neprestano se je gibal pred mojo celico. Kadar ga ni videl paznik, je odprl linico in lepo sva se razgovarjala. Edino, kar me je žalostilo, je bila nesreča, da se Vojtra ni zanimal za svetovno politiko. On je obravnaval le vprašanja domače politike, razmer v jetnišnici. Le s težavo sem izvelel iz njega kako poročilo od zunaj. A mnogo mi ni koristilo. Vse je bilo tako zmedeno, da sem pozneje opustil vsako nadaljnje povpraševanje. Zadovoljil sem se s tem, da mi je v posodo polagal časopise.

Neke nedelje popoldne so ga pozabili zapreti. Kajti v nedeljo so tudi te svobodne tice zaklepal.

Popoldne je potkal na moja vrata. Tako me je razveselil, da mi je močno bilo srce.

»Zakaj pa so tebe?« je vprašal. »Politične stvari, Vojtra,« sem odgovoril.

»Eh, zato ni veliko. Pet let največ.«

poročeno obličje je imelo trde, ostre poteze. Oči še vedno žive kot ogenj. Le malo šepal je.

»Zakaj pa so tebe?« sem vprašal. »Sam sem se jim ponudil!« se je zasmejal.

Začudil sem se. Bil sem od nekaj vajen, da je vsakdo v tem poslopiju zanikal vsakršno krivdo. Če si poslušal te ljudi, si menil, da se nahajaš med najnedolžnejšimi ovcami. Vojtra pa ni bil eden izmed teh.

Tako je pripovedoval. »Vidiš, mladi mož, ti še nisi ničesar polizkusil. Zdaj se srdiš na ves svet, da te se malo pripril. Pozabil si že, zakaj so te. Jaz sem vaju takih red.«

Ko sem bil star petindvajset let, sem se ženil. Da ti rečem, punca, eh, kar privzdigovalo jo je. Samo zdravje. Sam pri sebi sem sklenil, da bo očet imenitna. Denarja nisem imel, bil sem kajžarjev. Ona pa tudi ne kaj več. No in se je zgodilo. Izposodil sem si pri županu srebrne žlice in njegovo obleko. Poklaskali me in zaprli. Par mesecev sem sedel. Pridem nazaj in z vem, da se je ona spajdašila s trgovcem iz naše vasi. Za dobre denarje, kajrada.

Poiskal sem jo. Kar tresla se je pred menoj od samega zdravja. Pa kaj, pomaranča je že padla z drevesa. Proklinal sem jo in rotli, naj ga zapusti. Služila je pri njem za dekle. Ona se je smejala. Ni razumela, zakaj bi se ne mogla midva s trgovcem menjati. Vidiš, taka je ženska. Žival, in še tebe stori za žival.

»Dobro,« sem mislil, »mu že pokazem.«

Bilo je popoldne. Pri trgovcu so kosili, ko sem prišel v hišo. Smeje sem sedel za mizo. Malo čukasto so me pogledali, ko sem zahteval kosilo. Pa so prinesli. Punca je bila malce bleda. Ko pokosim, se široko zasmejem in si jo posadim v naročje.

Da bi ga ti videl, starega! Kot gad je bil. Ven ga vrzite! je rjul nad hlapci. Jaz pokonci. Zavihal sem si rokave, zgrabil za stol. Na levo in desno je treskalo.

Naenkrat deklina zatuli. Čisto majhna ranica in malo krvce se je pocedilo po trgovčevih sencih. In že je bil mrzel.

Lobanoj sem mu prebil. Zbežal sem. Pa so me postavili vseeno pred sodnike. Vidiš, krivično so sodili. Kdo bi si mislil, dvajset let sem dobil. Prokleto trda leta za tiča, ki še ni bil rad priprt. Peljali so me v Gradiško.

Tam sem se navadil premišljevat. Na ženske nisem več mislil. Težko delo mi je zrahljalo kosti. Ampak možke sem pričel prečesetavati.

Ta dela na polju, oni v trgovini, hudič, vse do smrti.

Mene pa so ljudje že takrat pozabili. Tedaj me je zgrabilo. Dobro sem vse pripravil. Tri leta sem se hlinil in vse so mi zaupali. Neke noči pokličem paznika. Stisnil sem ga za vrat, oblekel njegove cunje in sem jo mahnil skozi vrata. Dobro je šlo.

Pa kaj hudiča, ko te zrak tako omami, da ne veš, kaj bi počel. Napil sem se in zopet so me imeli. Nazaj v Gradiško. Podaljšali so mi dobo za deset let.

pak zdaj čutim že starost v kosteh. Mislim, da grem to pot zadnjič.

Končal je in odšel.

Čez par dni so ga res izpustili. Toda na jesen se je vrnil. Bilo je že sredi oktobra.

Nekega dopoldneva zaslišim njegov glas pred mojo celico.

»Hudiča, ta fant ima pa hude grehe, še poleti ga ne izpuste. Ali pa ne zna.«

Topot Vojtra ni imel vreče. Prisodili so mu mesec dni. Kradel je pri branjevkah.

Prebival je v celici poleg mene. Ko je potekel njegov čas, je baš pregledoval predsednik celice. Pred njegovo se je ustavil.

»Česa želite?« ga je vprašal.

»Gospod predsednik, danes bom prost. Ampak tako sem se naveličal sveta, da bi vas prosil, če bi lahko ostal tu notri.«

»Vojtra, to ne gre. Sicer pa se tako kmalu vrneš?«

»Gospod predsednik, naj store dobro delo.«

»Ne gre, Vojtra, ne gre!«

Vojtra je šel. Ni se poslovil, kakor prvič. Par dni nato, pa mi pove paznik, da so ga zopet pripeljali. Vprašal sem, kaj je storil in koliko je dobil; grešnike te vrste so že na dan prihoda obsojali.

»Nič ni dobil. Pride pred senat. Glavo je razčesnil nekomu!«

Zgrozil sem se: »Vojtra, zdaj si našel kamrico za vse življenje!« Tako sem premišljeval tisto noč. V ušesih pa mi je zvenel njegov mil in proseči glas: »Gospod predsednik, storite dobro delo!«

Protislovanska notranja politika Poliske.

**DOM AČA
ZARNICA**

VOLTA

TOVARNA VOLTA DD MARIBOR

Politične vesti.

Naši rumunski zavezniki. Beograjska »Politika« ostro napada rumunsko vladu in nje politiko napram naši kraljevini. Neposreden povod za ta upravičen napad tvorijo rumunski divjaštvo ob priliki evakuacije v Banatu, kjer so Rumuni zlasti v Modušu in Parduju, ropali skoraj vse premoženje našim ljudem in uničili celo narodne in javne stavbe. »Politika« primerja to rumunsko početje z avstrijskim divjaštvom l. 1914 v Srbiji, zlasti v Mačvi. Rumunija je imela za to početje svoje razloge. Izza smrti Take Jonescu vodi Rumunija napram vsem svojim sosedom, iz vzemši našo državo, defenzivno politiko. Skušala je vsaj začasno urediti svoje odnose z Madžarsko, Bolgarsko in Rusijo. Samo z nami ni hotela končati niti raznežitve. Bukarešta vodi napram naši državi ofenzivno politiko, kar pa bo brezdomno v škodo rumunskih oblastnikov. Škodovalo bo samo Rumuniji, ki je vezana z nami z dvojnimi dogovorom prijateljstva in zavezništva. List nato spominja rumunske državljane na njihove obveznosti v smislu pogodb in jih svari pred nepremišljenimi dejanji. Nadalje spominja na zadnje rumunske neuspehe — Mussolini je odklonil sprejem rumunskega dvojeve, ker Rumunija ni hotela izvršiti svojih najelementarnjših povojnih dolžnosti — še večji in dalekosežnejši pa je neuspeh pri pogajanjih z Rusijo, ki se ni odrekla samo Besarabije, temveč zahteva tudi še Bukovino. Ako pride do vojnega konflikta, bo žela Rumunija tudi vojne neuspehe. Rumunija je v težavnem položaju, zato je za nas rumunsko početje v Banatu naravnost nerazumljivo.

Italijansko-rumunska pogajanja. Med italijanskimi in rumunskimi zastopniki so se te dni vršila v Rimu pogajanja radi plačila terjatev italijanskim državljanom od strani rumunskih uvoznikov. Zastopniki so se načelno sporazumeli.

Generalni komisar za Madžarsko. Svet Zveze narodov je imenoval za svojega generalnega komisarja za vzpostavitev Madžarske F. Smitha iz Bostona. Smith je študiral na Harvard univerzi.

Reparacijska komisija je odobrila izvedeniška poročila. Reparacijska komisija smatra, da tvorijo izvedeniška poročila praktično podlago za takojšnje rešitve reparacijskega problema. Pripravljena je držati se navodil strokovnjakov. Da bi se to čimprej realiziralo, predlaga reparacijska komisija vsem zainteresiranim vladam, da upoštevajo poročila, v kolikor je to odvisno od njih. Vendar pa hoče s svojo iniciativno počakati dokler ne bo nemška država izjavila svoje pripravljenosti za sodelovanje. Radi tega hoče zaslišati nemškega zastopnika 17. aprila ako ne bi hotela Nemčija poslati svojega odgovora pisnim putem.

Glavni nemška tiska k poročilu izvedencev. »Kreuzzeitung« (Konservativna) zahteva pred diskusijo o poročilu izpraznjenja Porubia, določitev cele vsote reparacijskih obveznosti in garancije finančne suverenitete Nemčije. Centumaska »Germania« piše: Temeljna poudarja današnje evropske politike je nezaupevanje. Mednarodni dogovor na podlagi podane mnenja bi pripeljal k uspehu, če bi bil vođen v veri v skupnost, kakor naglašava gen. Dawes. Liberalni »Berliner Tageblatt« podčrtava potrebo obnovitve gospodarske in finančne suverenitete Nemčije v zasednem ozemlju. Ta suvereniteta pa bi morala biti združena z odločitvijo francoskih čet, ker komplicirani porubski gospodarski organizem ne prenese niti neposredne niti posredne vojaške nadoblasti, ako se hoče vsobodno razvijati. Vsenemška »Deutsche Tageszeitung« daje svojemu članku naslov »Blaznost« in ga zaključuje: Odgovor na predlog izvedencev se more samo glasniti: »Raje konec z grozo, kakor groza brez konca.« V splošnem poudarja nemško časopisje, da je rešitev zopet samo začasna, ker v poročilu odbora izvedencev ni imenovana cela vsota od Nemčije zahtevanih plačil.

Novo zgodovinsko razdobje. Pri predaji izvedeniškega poročila reparacijski komisiji sta govorila Dawes in Robinson, ki sta se popolnoma ognila vsaki politični izjavi. Njima je odgovoril Barthou, ki je izjavil med drugim: Ne sme se pričakovati, da bo javno mnenje, zmešano vsled strastnih polemik in nasprotujočih si interesov, enoglasno priznalo vaše zaključke, čeprav ste jih enoglasno sprejeli. Nihče pa ne bo zanikal tehnične vrednosti in moralne avtoritete dela, kateremu so posvetili nezaupljivi in interesirani možje vsa svoja izkustva, vse svoje kompetence in vso svojo pripravljenost. Sodelovanje ameriških izvedencev je rezultat, čigar izredno važnost je svet razumel. Vaše delo je pričetek novega zgodovinskega razdobja v dobi negotovega mira, ko išče človeštvo svoje ravnotežje. Mi tvorimo sodišče, ki ne pozna ne zmagovalcev in ne premagancev, temveč samo upnike in dolžnike, katerih pravice in obveznosti ureja javna pogodba.

Dr. Ravnljar za Sokolski Tabor. Naše poročilo o seji občinskega sveta ljubljanskega moramo dopolniti s tem, da se je prilikom debate o sokolskem domu na Taboru oglašal k besedi tudi obč. svetnik dr. Ravnljar ter izjavil, da je povsem jasno, kdo je vzpirloril ta novi sunek proti nameravanemu sokolskemu domu. So to načelni nasprotniki Sokolstva. Zato se govornik čudi onim g. obč. svetnikom, ki pravijo, da so svobodnomislilci, da so pripravljeni podpirati vsa kulturna stremelja našega naroda, pa se ponujajo za pripravo onim elementom, ki so baš nasprotje tega. Sokol I je pokazal resno in neomalno voljo, da hoče zgraditi stavbo, ta volja se udeležuje, zategadelj se mora reči, da je pogodba po svojem duhu in smislu že izpolnjena. Zato so pa vsi poskusi, nasprotovati tej volji, naravnost šikanozni. Gospoda naj vzame v vednost, da je zgradba sokolskega doma na Taboru fait accompli, ki ga ne morejo izpremeniti nobeni protesti, nobene enketi in nobene pravde. Branili ga bomo četudi z najskrajnejšimi sredstvi.

Jubilje 40 letnice pevskega društva »Slavec«. Pevsko društvo »Slavec« obhaja letos 40 letnico svojega obstoja. To je redek dogodek na pevskem polju, osobito med nami Slovinci. Zavedajoč se svojega narodno-kulturnega dela tekem 40 let proslavi »Slavec« svoj jubilej na skromen, toda primeren način: Dne 3. maja t. l. ob 8. uri zvečer veliki jubilejni koncert pod vodstvom društvenega pevovodje g. prof. Brnobiča v dvorani hotela Union s sodelovanjem popolne godbe Dravske divizije oblasti ter raznih solistov. Nedelja dne 4. maja slavnostno zborovanje v veliki dvo-

Dnevne vesti.

Ljubljana, 12. aprila.

Narodnega doma in otvoritev Slavčeve razstave pod geslom »Slavec 1884—1924« v društvenih prostorih. Dne 1. julija t. l. se vrši velika pevška slavnost na prostem. Slavnost jubileja zaključijo večje številno pokrajinskih koncertov izven Ljubljane.

Znanstvenemu društvu za humanistične vede v Ljubljani je gospod, ki želi ostati neimenovan, vnovič naklonil znatno podporo v znesku 5000 Din. Plemenitemu darovalcu se društveni odbor najtopleje zahvaljuje, želeč mu prav obilo posnemovalcev, katerih denarne podpore bi društvo omogočilo čim prej uresničiti tisk in izdajo znanstvenih publikacij.

Občni zbor Društva konceptnih uradnikov politične uprave v Ljubljani je danes dne 13. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v knjižnici dvorani pokrajinske uprave.

Mestna ljudska kapelj bo odprta na velikonočno soboto, t. j. 19. t. m. ob 7. ure zjutraj do 2. ure popoldne.

Veliko javno tombolo priredi dne 27. aprila društvo poštnih in brezovinskih uslužbencev ob 3. uri popoldne na Kongresnem trgu. Tombolo so sledeče: 1. Moška zlatna ura z verzičlo. 2. Sobna oprava. 3. Sivalni stroj. 4. Moško kolo. 5. Sukno za dve moški obleki in ženski čevlji. 6. Vozček obložen z jedilj. 7. Kuhinjska garnitura iz medenine, poteg tega še mnogo kvatern in činkovov. — Dobitki bodo razstavljeni od 16. t. m. dalje v trgovinah: Gričar in Mejač, Selenburgova ulica in »Elite«. Prešernova ulica. Tablice po 3 Din prodajajo vs pismošnji v Ljubljani, Mostah, Siški in na Viču. — Ta dan pustite vse druge zabave in se udeležite tombole, da odpomorete bednim iz težkega položaja. — Odbor.

Umrila je gđ. Vera Kalčenko, članica baleta ljubljanskega Narodnega gledališča. Pogreb se vrši danes ob pol 3. uri popoldne iz deželne bolnice. Blag ji spomin!

Centralno ravnateljstvo Trboveljske premogokopne družbe se je preselilo iz dosedanjih prostorov v novo palačo v Gledališko ulico št. 3.

O lepoti na vrta je predaval v petek dne 11. t. m. na moškem učiteljski g. strok. nadzornik Andrej Skuli. Predavatelj je opisal vse dele vrta in dela na vrtni. Podal je razdelitev vrta, ki obstoji iz obrobkov, gredic, rabat, toplih gred, gnojšč, vrtno lopo, vodnjak oz. posode za vodo, pota na vrtni in ograje (meje). Predavanje je bilo v celoti precejšnje udeležbe poslušalcev, ki so z zanimanjem sledili govornikovim izvajanjem. S tem predavanjem so zaključena letošnja strokovna predavanja na moškem učiteljski.

Policijske prijave. V zadnjih 24 urah so bili policiji prijavljeni sledeči slučaji: 2 radi tatvine, 2 radi kaljenja nočnega mira, 9 radi prestopa cestno-policijskega reda, 1 radi prekoračenja policijske ure, 4 radi prestopa pasnega kontinua, 1 napad, 2 radi nedostojnega vedenja, 1 radi prodaje sumljivega blaga in 1 radi sumljivega stikanja.

Pozor pred žeparji! Na glavnem kolodvoru je bilo ukraden pred odhodom opoldanskega dolenskega vlaka gospej Alojziji Zvan iz ročne torbice 3000 kron. Zvana je bila v gneči pred blagajno in je držala denar za vojni listek v roki. Ko je odprla ročno torbico, je zapazila, da ji manjka vsa v torbici ostala gotovina.

Tatvina motornega kolesa. K Alojziju Praprotniku v Domžalah je prišel te dni brezposelni prejemalec lesa Josko Guzelj in je izjavil ob Praprotniku motorno kolo vredno 22.000 kron, češ, da bo kolo preizkusil v vožnji. Guzelj se je odjedal z motornim kolesom, a se ni vrnil. Praprotniku je ostavil navadno kolo in en dežni plašč. Zadeva je bila javljena tukajšnji policiji, ki je po storjenih izvidih našla Praprotnikovo motorno kolo pri nekem ljubljanskem mehaniku. Guzelj se je javil sam na policiji in pojasnil slučaj tako-le: Med preizkušnjo motorja se je zgodil defekt v motorju, naka je dal motor v popravilo. Na policiji pa je ležala prijavi Jos. Zevnika iz Podutika, ki javlja, da mu je izvalil Guzelj eno navadno kolo pod isto pretezo, kakor ob Praprotniku motor. Guzelj je bil pridržan v zaporih.

V Stritarjevi ulici je bila aretirana radi vlačuganja neka Elizabeta Mantelj, rojena l. 1904 na Dunaju in pristojna v kočevski okraj. Policijski komisariat v Mariboru jo zasleduje radi tatvine.

Iz blaznice na Studencu je pobegnul 10. t. m. popoldne Karel Krumtak, rojen v Studencu pri Mariboru. Begunec je visoke, močne postave, noli zelen plišast kobuk. Sicer je v bolniški obleki.

Vlom. Katarina Hainer, trafikantinja v Florjanski ulici št. 17 je prijavila policiji, da je bilo predvečerajšnjim med 12. in 1. uro vlomljeno s ponarejenim ključem v njeno trafiko in ukradena 1 moška ponošena suknja, 1 suknjič, 3 točkovniki in 1 ženska bluz v skupni vrednosti 900 Din.

Napad. Anton Fischinger, pekovski pomočnik, je večeraj prijavil policiji, da so ga okoli 7. ure zvečer na vogalu Pražakove in Cigaletove ulice napadli trije moški. Fischinger se je vračal domov v Trdinovo ulico, na omenjenem vogalu so stali trije moški, ki so se pogovarjali med seboj. Ko je hotel Fischinger mimo njih, se mu je približal eden od moških, ga prijel za torbo, katero je imel Fischinger prepašano čez ramo in potegnul za torbo tako močno, da se je jermen utrgal in je pri tem torba padla na tla. Ko je hotel Fischinger torbo pobrati, ga je napadalec udaril po glavi, naka so vsi trije neznanci pobegnili. V torbi je bilo 3396 Din, ki pa so ostali nedotaknjeni in se gre najbrže za kaj drugega, kot za roparski napad.

Maribor.

Podružnica »Narodnega Dnevnika« v Mariboru se nahaja v Gosposki ulici št. 37. Sprejema naročnine in oglaševanja od 8. do 12. in od 2. do 6. ure.

Tožba dr. Lanjšo — dr. Pfeifer. Ker so se poskusili doseči poravnava med dr. Lanjšcem in dr. Pfeiferjem izjavili, je za 24. aprila pred okrajnim sodiščem razpisana nova razprava v njeni zadevi.

Umrlo je v Mariboru v migulem tednu sedem oseb, in sicer 4 moškega in 3 ženskega spola.

Areščila nevarnega sleparja. Pri trdniki Durljava in drug v Mariboru nameščen potnik Franc Klement je bil svojčas odpušen, vendar je pa v imenu tvrde v raznih krajih Slovenije, kakor tudi na Hrvaškem in v Srbiji vnovičeval visoke zneske ter jih porabljal zase. Oblasti so ga dalje časa zasledovale, sedaj pa je bil aretiran v Ljubljani in izročen sodišču.

Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden lekarna »Pri Zamorcu« v Gosposki ulici.

Svinjski sejem. Na svinjski sejem v petek 11. aprila je bilo priguanih 374 svinj, dve kozi in dve ovci.

Celje.

Podružnica »Narodnega Dnevnika« v Celju se nahaja v Razlagovi ulici 11. Sprejema dnevno naročnine in oglaševanja.

Mestno gledališče. Danes v nedeljo 13. aprila se vprizori tragedija Schillerja »Kovarstvo in ljubezen« za abonement B. — V torek 15. aprila se vrši v gledališču koncertni in plesni večer Šimenc — Švaigirjeve z izbranim sporedom. Koncertni in plesni večer je izven abonementa.

Nočno lekarniško službo ima ta teden lekarna »Pri Krizku« na Cankarjevi c.

Poskušeni samomor. V Narodni kavarni v Prešernovi ulici se je v četrtek popoldne poskušil zastrupiti 25-letni Ivan Lešnik iz Celja. Njegovo namero pa so pravočasno odkrili. Spravili so ga takoj v bolnico, kjer se je njegovo stanje že zboljšalo.

Na celjskem trgu je zadnje dni opaziti izredno mnogo jajc. Dobe se že povprečno po dve za 2 dinarja 25 para, pa tudi po dinarju jih je dobiti komad. — Tudi svinjski sejni na mestnem sejnišču so ob sredah in sobotah dobro založeni z blagom.

Ptuj.

Smetanova proslava. Priprave za Smetanovo proslavo, ki se vrši v najkrajšem času, so v najlepšem teku. Proslava bo v prostorih Glasbene Matice.

Dramatično društvo v Ptuj priredi 14. aprila v mestnem gledališču igro »Mogočni prstan« ob 15. uri popoldne za mladino in ob 20. uri zvečer. Oostuje mariborsko gledališče.

Promenadni koncert v mestnem parku bo v slučaju lepega vremena dne 20. aprila od 11. do 13. ure.

Ponarejeni kolki. Te dni se je izvršila v Ptuj strog preiskava v raznih uradih radi ponarejenih kolkov. Preiskava je došla, da je neki uradnik na ptujski policiji prejel kupčeval s ponarejenimi kolki. Policijski uradnik je bil takoj aretiran ter oddan v preiskovalni zapor. Domneva se, da je bil aretiranec v zvezi z znanim tihotapcem Dobrovnikom. Nadaljna preiskava je v teku in zna prinesiti še razna presenečenja.

Primorske vesti.

Zažig »Zore« v Opatiji. V noči pred vltovmaji so se »sneznani« zlikovci vtihotapili v »Zoro«. Politi so oder z bencinom in ga zažigali na enem mestu. Potem so junaško zbežali. Ljudje so dim pravočasno zapazili in začeli gasiti ter s tem preprečili večjo škodo. To je že tretji poskus, da so hoteli upeti »Zoro«. Očividno so samo hoteli zbežati naše volice. Neprimišljeno je samo to, da se je to zgodilo v času, ko je v Opatiji mnogo tujcev, med temi tudi precej Jugoslovancev, ki so lahko na lastne oči videli sadove krimskega spoznanja.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. Čitalnica priredi danes ob 15. uri v hotelu »Beograd« Finžgarjevo »Verigo«. Pri predstavi sodelujejo najboljši igralci diletanti in je zato pričakovati največje udeležbe. — Tukajšnji cerkveni konkurenčni odbor je hotel naprtili mestni občini plačilo dolga v znesku 70.000 Din, katerega je napravil brez odobrenja občine za popravilo farne cerkve. Nameri cerkvenega odbora se je občinski odbor uprl in soglasno odklonil plačilo dolga. Sedaj se bo dolg razdelil na vse davkoplačevalce v župniji, ki menda novih bremen ne bodo preveč veselili. — Somogiljevo posestvo v Visolah kupuje veletržec Berger iz Zagreba za 2 in pol milijona kron.

Zakopani mrlji.

Kakor smo že poročali, so neznanci odkopali na smilshelmskem pokopališču pri Novem mestu grob pred dobim mesecem umrlega veleposelnika v Kandiji, g. Josipa Koščika. Po mestu so že del časa krožile najneverjetnejše vesti o bajnih vsotah, ki se morejo najti. Ker si je pokojnik sam izbral obliko in blazino za v grob, je nastala domneva, da so tam zašiti milijoni. In te so neznanci prejšnji teden iskali v pokopnikovem grobu. — Ze od 2. aprila je bil grob odkopan, prst in venci razmetani naokoli, na krsti pa je bilo komaj četrt metra zemlje. Ljudje so romali na grob kot ob Vsih svetih.

Na prošnjo pokojnikove žene je uradna komisija, sestojajo iz preiskovalnega zdravnika g. Viktorja Kobeta in okrajnega zdravnika g. dr. Viktorja Gregorčiča, v soboto, 12. aprila ob 6. uri zvečer pregledala oskrnjeni grob. Prsti je bilo nametane na grob do 30 centimetrov. Pokrov od krste je bil odtrgan in v krsti je ležalo pokojnikovo truplo nagajeno na stran in popochno go. Tatovi mu niso pobrali le gornje obleke, izgubilo je vse, tudi blazina in celo mrtvaška rjuha.

Novo mesto in okolica so zgrazela nad nečutenim vandalizmom. Nesramnih tatov še niso našli.

Olimpijski dan.

Ljubljana stoji danes v znamenju sporta, do katerega sicer naša širša javnost ni pokazala doslej baš mnogo razumevanja. In vendar je sport, poleg telesnovzgojnih koristi eno najboljših propagandnih sredstev, ki se jih poslužijo lahko ena nacija za inozemstvo, to veliko korist so spoznale vse države, ki vsled tega podpirajo sportni pokret. Do tega spoznanja pri nas žalibog še ni prišlo. Vendar gotova znamenja kažejo, da se bliža preokret. Pred kratkem, ko je naš državni prvak Gradjanški gostoval v Carigradu, si je naše zunanje ministrstvo dalo prvi poročati po našem poslaništvu o turneji našega prvaka. Bilo je to prvič, ko je vlada posvetila našemu sportu gotovo zanimanje. Sio je tudi dala. Naš vojni minister se je izrekel, da je pripravljen vpoklicati vse naše sportnike, ki pridejo vpoštev za nastop na Olimpijadi, na orožno vajo v Zagreb, da s tem omogoči skupen in racionalen trening. Slednjič je vlada, ki je imela do predkratkega za vse prošnje Jugoslov. Olimpijskega odbora za denarno subvencijo gluha ušesa, zagotovila denarno podporo ter dovolila polovično vožnjo za naše sportnike. In tudi naš kralj, ki je navdušen sportnik, podpre našo Olimpijsko akcijo iz svojih lastnih sredstev.

Olimpijada, dogodek svetovnega slovesa, združuje vse narode sveta s svojo veliko mirovno idejo v kulturno-sportni boji. Jugoslavija se tudi udeležila Olimpijade vofizič. Zastopana bo v 10 panogah in sicer: nogomet, lahkootletika, težkootletika, plavanje, tenis, sabljanje, kolesarstvo, telovadba in zimski sporti.

Da bo pa naš prvi večji nastop čim uspešnejši, so dovoljna denarna sredstva neobhodno potrebna. Vsled tega se vrši danes Olimpijski dan. Obhod sportnikov se vrši ob 11. uri in sicer krene od Sejmšiča po Bleiweisovi cesti, Rimske cesti, Vegovi ulici, Kongresnem trgu, Wolfovi ulici, Marinem trgu, Miklošičev cesti, Sodni ulici, Dunajski cesti, Selenburgovi ulici do komande Dravske divizije, kjer pričakuje povorko zastopniki vlade, vojaštva in mesta.

Staleten tek se vrši ob 10. uri in sicer na progi Narodni dom, pošta, kavarna Evropa, hotel Struželj, Resljeva cesta, Zmajski most, Vodnikov trg, Škofija, Frančiškanski most, pošta, Selenburgova ulica do cilja pri Numski cerkvi. Pozivamo občinstvo, da uvaža pomen prireditve ter prispeva po svojih močeh olimpijskemu fondu s tem, da kupuje znake in olimpijske srečke.

Nogometna tekma v korist olimpijskega fonda. Na igrišču S. K. Ilirije se vrši v nedeljo ob pol 16. uri nogometna tekma. Nasproti si bodeja stala team Ilirije in team sestavljen iz najboljših igralcev ostalih klubov. Prerokovati zmago enemu ali drugemu moštvu je danes nemogoče, ker bo imelo sicer homogeno moštvo Ilirije za nasprotnika močno enajstorico. Borba bo vsekakor zanimiva in priporočamo občinstvu, da si jo že radi namena, kateremu je posvečena, ogleda. Pred in med tekmo se vršijo moške in damske lahkootletke tekme. Dijaške in vojaške vstopnice samo v predprodaji v trafiki Sever v Selenburgovi ulici.

Današnje prireditve:

V Ljubljani:

Drama: »Ana Karenina«. Izven.

Opera: »Poljub«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Začetek ob 15. uri.

Narodna Čitalnica v Sp. Šiški: »Velika repatica«. Burka v 3 dejanjih.

Kino Tivoli: »Tiger cirkusa Farrin« — I. del. V glavni vlogi Helena Makovska. Predstave ob: pol 11., 3., 5., 7. in 9. uri.

Kino Ideal: »Skozi džungle in pragozde v Južni Afriki«. Velik senzacionalni potovalni film. Predstave ob: pol 11., 2., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Kino Ljubljanski dvor: Jackie Coogan v krasni drami »Daddy«. Predstave ob: pol 11., 3., pol 5., 6., 8. in 9. uri.

V Mariboru:

Narodno gledališče: Ob 15. uri: »2 X 2 = 5«. Kuponi. — Ob 20. uri: »Tvoja viata«. Red B.

V Celju:

Mestno gledališče: »Kovarstvo in ljubezen«. Red B.

V Ponedeljek, 14. aprila v Ljubljani:

Drama: Zaprt.

Opera: »Modna revija«. Izven.

Kino Tivoli: »Tiger cirkusa Farrin« II. del. Predstave ob: 3., 5., 7. in 9. uri.

Kino Ideal: »V hotelu pri slavčku«. V glavni vlogi Gladys Walton. Predstave ob: 4., pol 6., 7. in pol 9. uri.

Kino Ljubljanski dvor: Jackie Coogan v krasni drami »Daddy«. Predstave ob: 3., pol 5., 8. in 9. uri.

V Mariboru:

Narodno gledališče: Zaprt.

Nočno lekarniško služba v Ljubljani: Tekoči teden: Lekarna Piccoli na Dunajski cesti in Bakardžić na Karlovski cesti.

Šah.

Urejuje M. Kragelj, podpreds. »Lj. šah. kl.«

17. kolo: Dr. Lasker silajno porazi Yatesa, Réti dr. Tartakoverja. Janowsky Maroczyja, ki je prekoratil igralni čas. Par-

Stanje po 17. kolu:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Povprečje po 17. kolu
1 Aljehin		1/2	1/2	1/2	0	1	9					
2 Bogoljubov				1	0		0	1	7			
3 Capablanca	1/2		1	1	1	1/2			10			
4 Janowsky		0			0	1	0	0	0	4 1/2		
5 Ed. Lasker	1/2	0				0	1/2		1	0	5	
6 Em. Lasker Dr.		1	0	1				1/2		1	11 1/2	
7 Maróczy	1/2	0	0	1					1/2		7	
8 Marshall		1/2	1	1 1/2					1	0	8	
9 Réti	1	1				0	0			1	9	
10 Tartakower Dr.		0	1	0	1/2	1	0				7 1/2	
11 Yates		0		1	1	0					4 1/2	

Vedno zadnje novosti

SAMO

Selenburgova ulica 3

Gričar & Mejač.

KINO „IDEAL“

predvaja danes, nedeljo zadnji dan

senzacionalni potovalni film

SKOZI DŽUNGLE IN PRAGOZDE V JUŽNI AFRIKI

Od ponedeljka 14. do vštveš srede 16. t. m.

V HOTELU PRI SLAVČKU

Izborna veseloliga v 5 dejanjih v glavni vlogi GLADYS WALTON.

Četrtek 17., petek 18. in soboto 19. t. m. kino zaprt.

Prednaznanilo: MATERINO SRCE.

Draga Miška!

Naročene knjige ti ne bom poslala. Ne. Nič grdo ne glej, sestra, ne bom ti je poslala, pa ti je ne bom. Ravno-dušno bom prenašala vsa tvoja še tako perfidna podtikanja: Da si domišljujem Bog vé kaj, ker sem že več let poročena, da sem se podala moškemu uplivu, da sem pod »kapuco«, da sem zatajila svojo naprednost, da sem nemoderna, filistrska, starokopitna, hinavska — z eno besedo, da sem pravi pravcati nestvor, ki ni vreden, da mu živi tam pod zaščiteno Ojstrico tak dražestni cvet sestrice, kot si ti, mila moja Miška.

Predražestni, sveži in mil cvet si ti, sestra, in zato te prosim, da potpišeš par kratkih minut, predno zmečkaš v svoji drobni, nagli jezici ta-le moj listič s svojimi belimi prstki.

Vidiš, Miška, saj vem, da ti knjigo lahko pošlje vsaka knjigarna, če ne bi hotela jaz. Saj je je uovsod na kupe, nje in njenih »tovarišic«.

A jaz, Miška, stojim na stališču, da je sicer tudi lektira stvar mode — a baš kot taka tudi stvar ukusa. In ti s svojim distingviranim ukusom, si vendar ne načičkaš svoje mlade lepote z vsako novotarijo, ki se prikaže na modnem trgu. Vem, da skoro nikdar ne kupiš stvari, ki jo poznaš po vsiljivi reklami — kar ne da se ti. Vem tudi, da od nekdanj nisi marala ljudi, ki so preveč dišali po Tréfle-Incarnat — in sedaj bi prebela dneve v družbi knjige, samo zato, ker diši po tej ali oni eksotični drogi?

Ti, ki si tako delikatna v izbiri svojih družic, ti bi hotela pobrati tovarišico za svoje najsvetlejši in najintimnejše trenutke, za čas tvoje lektire, kjersibodi in na priporočilo kogarsibodi?

Od nekdanj tudi, moja mala Miška, nisi marala knjig z preočito tendenco; Kristofa Smida jokave povesti si še kot dekletce ravno tako sovražila kot — no, kot mlečno kašo. Ali še veš? Takrat, ko smo ti pobarvali kašico s sokom od malin in povrh nastrgali za prst debelo čokolado? In ti si zares dvakrat, trikrat zajela v naše pritaženo veselje? Potem pa si zablskala s svojimi črnimi očmi, zagrnala v svetli žilico po mizi in zajokala: Pa je le kaša! — Ali veš? — Ali pri Kristofu Smidu, vidiš je bila vsa dolga in lepa povest o zlobnem

Henriku in krotkem Fridolinu zapisana le zaradi lepe tendence; — v romanih tiste sorte pa, ki jih dandanes moraš spoznati, če hočeš ostati na »višku«, je pa vsa ta lepa, žalostna, ta sladka — a kratka tendenca samo zato, da sme vsa dolga storija pripovedovati stvari, ki jih drugače ne bi smela povedati. Prav isto kot v kinu.

Današnja literatura, ko se je bila izčrpala in izživila v naturalizmu, je morala iskati novih potov: eni vodijo v bajno deželo mistike, drugi v tiho dolino romantike — tretji v secirno dvorano patologije.

In baš ta zadnja vrsta literature poplavlja v zadnjem času nam dostopni književni trg; saj so zanjo naši živci po obilici najmodernejših filmov že preparirani. Ekscesi te in one vrste — to nam ni nič novega. Poznamo jih s filmov, poznamo iz knjig. Manjka le še zadnji atout: Patološka drama. Tudi ona je na vidiku. Na Dunaju jo že imajo. »Problem« o pastorevi ženi in volku. Za zaprtimi durmi Talijanskega hrana in samo za izvoljence, za literarne gurmane.

Ves povojni Dunaj pa čaka pred zaprtimi vrati novega paradiza drhtečih nozdri. — Kdaj bodo i oni poklicani — kdaj izvoljeni. —

Škoda, da ne živi več stara Pavlina Metternich. (Ali pa morda še živi?) Ona se ni bala izreči drastičnih konstatcij — morda bi bila našla tudi za to najnovejšo literaturo pravi pregnantni izraz...

No, in z Dunaja do Ljubljane je z brzovlaki Južne železnice le par kratkih ur.

Potem bomo uživali tudi mi. Po božno, udano, kimajoče. Kakor uživamo Hans Heinz Ewersa, Lucifera — in še marsikaj.

Jaz, moja draga Miška, govorim danes s teboj zelo odkrito. Kakor vidiš, tudi brez licemerstva. Ničesar ne priporočam, ničesar ne prepovedujem. Ape-liram le na eno: Na tvoj vsikdar brezhibni, sigurni, vseskozi taktični ženski ukus.

In tiste knjige ti ne pošljem. Mesto nje pa tisoč toplih, sestrskih poljubov.

Pred šestdesetimi leti...

Kot bi odprl staro omaro iz potemnele hrastovine, polno težkih rjuh iz loškega platna in belih nogavic, na roko spletenih iz tankega bombaža, tako je zadišalo po modrikasti lavandi in suhem rožmarinu; nekod je zašumelo, kot od rahlega koraka v širokem svilenem krilu; pritažen deklški smeh je zazvenel od daleč, solnčni žarek je hušnil preko rjave rodoljubne brade, preko tesno zapete črne surke.

Mariborski učiteljski inštitut so priredili pod okriljem Zgodovinskega društva delikatno slavnost. Izvajali so program Čitalniške Besede točno, kakršen je bil pred 60. leti.

Ideja je tako sijajna in intimna, tako veličastna in ganljiva, da se čudimo, da je nismo že davno našli. Ideja je tako ljubeznjiva, da bi zaslužila, da se jo še vse ljubeznjivejše izvede. — Predvsem mljke. Nizka dolga dvorana; sveče v

lestencih, ki s svojo toplo lučjo božajo lica, da so vsa žametna brez praška francoskega pudra. Pevec v surki s široko zavezano svileno pentljo, nastopajoče dame v krinolini in dolgih zvitih kodrih preko rame. Buké iz tesno stisnjenih rož v trdi, okrogli, beli manšeti.

In govornik — Taboraš bi nam moral govoriti enega tistih plametečih govorov, ki so budili naše dede. In ki so jih zbudili. Da so od mrtvih ostali. Da žive! Da živimo v lastni, veliki, močni državi. V naši lastni krásni in bogati državi.

Ah, ne ozke čitalniške dvorane prejšnjih dni in medle luči lestencev, ne, prostrane poljane z blestečim solncem bi si želela in ves moj rod kot poslušalce.

In videli bi.
In slišali bi.
In morda bi razumeli.

Henry, Murger

La Bohème.

Prizori iz življenja ciganov.

(Nadaljevanje.)

»Gotovo,« je odgovoril Rudolf.

Ko pa se je Marcel sredi noči zbudil, je zapazil, da ga je bil Rudolf zapustil.

Zjutraj je diskretno potrkal na vrata sobe, kjer je bila Mimi.

»Notri!« mu je rekla; in ko ga je videla, mu je dala znamenje, naj govori tiho, da bi ne zbudil Rudolfa, ki je spal. Sedel je na naslonjaču, ki ga je bil pristavil k postelji, glava mu je počivala na blazini poleg glave gospodične Mimi.

»Ali ste tako prebela noč?« je vprašal Marcel zelo začuden.

»Da,« je odgovorila mlada žena.

Rudolf se je nenadoma prebudil, poljubil Mimi in dal roko Marcelu, ki je bil hudo v zadregi.

»Grem iskat denarja za zajutrek,« je rekel sli-karju, »delaj družico gospodični Mimi.«

»No!« je vprašal Marcel mlado ženo, ko sta bila sama, »kaj se je zgodilo noč?«

»Zelo žalostne stvari,« je rekla Mimi, »Rudolf me še vedno ljubi.«

»Vem.«

»Da, hoteli ste ga odstraniti od mene, ne hudujem se dosti radi tega na vas, Marcel, imeli ste prav; temu ubogemu dečku sem hudo storila.«

»In vi,« je vprašal Marcel, »ali ga še ljubite?«

»Oh! če ga ljubim,« je dejala in sklenila roke, »to je baš moja muka. Zelo sem se spremenila, moj ubogi prijatelj, in zato je bilo treba malo časa.«

89

»No, ker vas ljubi, ker ga ljubite in ker ne moreta živeti drug brez drugega, spravita se in poskusita skupaj enkrat ostati.«

»To je nemogoče,« je rekla Mimi.

»Zakaj?« je vprašal Marcel, »gotovo bi bilo bolj pametno, da se ločita; da pa bi se ne mogla več videti, bi morala biti tisoč milj drug od drugega.«

»V kratkem bom še bolj daleč.«

»O, kaj hočete s tem reči?«

»Ne govorite o tem Rudolfu, to bi ga preveč žalostilo, odidem za vedno.«

»Toda kam?«

»Nate, moj ubogi Marcel,« je ihté rekla Mimi, »poglejte! In odgnila je nekoliko rjuho na postelji in pokazala je umetniku ramena, vrat in roke.

»Moj Bog!« je bolešno vzdihnil Marcel, »ubogo dekle!«

»Kaj ne, dragi prijatelj, da se ne motim in da bom kmalu umrla?«

»Toda kako ste postali taki v tako kratkem času?«

»O!« je odvrnila Mimi, »pri življenju, ki ga živim že dva meseca, to ni čudno: vse noči sem jokala, po dnevi sem stala za model po nezakurjenih ateljejih, slaba hrana, žalost in potem še ne veste vsega: hotela sem se zastrupiti s can de Javel; rešili so me, toda ne za dolgo, vidite. Vrh tega nisem bila nikdar prav zdrava; slednjič pa sem sama krivica: če bi bila ostala mirno z Rudol-fom, bi me prišla tako daleč. Ubogi prijatelj, pala sem mu še enkrat na ramena, toda to ne bo trajalo dolgo časa, zadnja obleka, ki mi jo bo dal, bo čisto bela, moj ubogi Marcel, in z njo me bodo pokopali. Oh, če bi vedeli, koliko trpim, ko vem, da bom skora-raj umrla.« Rudolf ve, da sem bolna; včeraj več kot eno uro ni spregovoril besedice, ko je videl, da so moje roke in rame tako suhe; ni več spoznal

Zvončki, zvončki, nič kot zvončki

bi lahko prepevali letos po melodiji prastarega dunajskega »Gassenhauer-ja«, da mi zopet v zadnjem trenutku gos-pa Mada kapricijozno obrnila plašča — ne, krajca našega zvončka na zgoraj. Da, da, drage prijateljice, nič več ne boste skrivoma bliskale z Vašimi črnimi in modrimi očki izpod globoko poveznjenih robov Vaših slamninkov, ampak lepo iz oči v oči nam boste povedale, kako Vam je pri srcu.

Seveda pa je gospa Mada velikopotezna in Vam dovoljuje, da dvignete Vaš klobuček tam, kjer Vam najbolj pristojajo; spredaj, ob strani, na levi, desni, ali kroginkrog; dovolji Vam celo, da Vašemu slamniku nad tilnikom kos krajca kratkoma izrežete; če hočete, lahko izpolnite vrzel s koketno pentljo. (Je jako mladostno in izvrstno pristojil!) Smete pa še vse kaj drugega! Smete si poiskati klobuček Vaše babice in ga kopirati — podolgovati klobuk z okroglo glavo iz dobe drugega cesarstva je najnovejša senzacija.

Ne vemo pa, če se bo udomačil, ker zahteva zelo lep profil in ozek ovalen obrazek, kot ga je imela lepa kreolka, ki je sedela z Napoleonom III. na francoskem prestolu. Ker smo že v zgodovini — pa skočimo še za kratko stotletje nazaj. V čas rokokaja. Tudi tam si brž izposodimo klobuk — tokrat pri kavaliirju.

Njegov trokrajec — imenitno Vam pristojajo. Oh ne, tako! Prav na oči ga potisnite, in globoko v glavo — vidite — seveda nekoliko ga bo treba pre-in prikriti. — Zelo lepi so ti-le »tricorni« — le eno napako imajo: če se enkrat udomačijo, jih ni spraviti s pota; — prav tako so trdovratni kot naše klopke. In ker so trdovratne te naše klopke, — zato tudi navzlic klobukom I. empire in trivogelnikom in navzlic privihanim krajcem še ne bodo tako brzo izdihale. In tudi velikonočni zvonovi pomladi 1924 bodo zapeli še vedno v znamenju — zvončkov!

Eleonora Duse in cvetlice.

Slavna — najslavnejša izmed še živ-ečih — tragedinja, navadno na kratko La Duse imenovana, je bilo pravo komedijatsko dete. Dva rodova samih glumcev. Ona, štiriletna je že nastopala v leseni baraki na rodnem otoku Chioz-za kraj Benet pred parterjem pripro-stih ribičev. Štirinajstletna pride na gledališče v Veroni in tu jo je par let kasneje, z jela, slava. Zadnje beliče je bila izdala, da si je bila preskrbela za Julijo po njenem mnenju prepotreben rekvizit — obilico svežih rož. Slavno balkansko sceno med njo in Romeo je izvedla s pomočjo njenih dehtečih zaveznic s tako brezprimernim čarom in prežijo — da je bila na mah priznana umetnica. Tudi v zadnjem aktu, ko plaka ob mrtvem so-progu - ljubimcu je uporabila z ukusom in srcem nebroj rož.

Od takrat so ji ostale cvetlice skoro v vseh ulogah najzvestejše pomočnice, predvsem v Thérese Raquin, La Gio-conda in Hedda Gabler.

Pravkar je zapustila 67 letna umet-nica oder za vedno. Prišedša iz preko-morske turneje bi morala absolvirati dogovorjeno gostovanje na Dunaju. Ni se ji hotelo — in plačala je bajé 150.000 francoskih frankov globe.

Kaprica?

Žena — kiparka v 18. stoletju.

Zgodovina lepih umetnosti pozna marsikatero bolj ali manj slavno žensko ime na polju slikarstva; izmed naj-bolj priznanih naj ponavljamo ime Be-nečanke Rozalbe Carriera, Francozinje Vigée-Lebrun in Švicarke Angelike Kaufmann.

Zadnja desetletja smo srečavale na umetniških razstavah tudi žene, ki so delale v mramorju, mavcu in terakoti — a malokdo je vedel, da je živila že sredi 18. stoletja, v Parizu priznana mojsterica dleta, gospodična Marie-Anne Collet, poznejša madame Fal-conet.

Nas bo zanimala predvsem tudi za-to, ker je preživela leta, ko je bila na višku svoje umetnosti (1766—1778) v slovanski zemlji, v Petrogradu, kamor jo je bila poklicala carica Katarina II.

Izvršila je mnogo portretnih kipov carice same in njenih dvorjanikov, nje-no remek-delo pa je kolosalni doprsni kip Petra Velikega. Razun svojih ru-skih mecenov in prijateljev pa je por-tretirala tudi mnogo drugih slavni mož različnih narodov, n. pr. Nemca Grim-ma, Francoza Diderota itd.

Na višku svoje slave, in še v mladih letih, pa je mahoma popustila mavec in dleto, se preselila na svoje posestvo v Lorraini, kjer je preživela francosko re-volucijo, Napoleonovo dobo, njegov pa-dec, in je umrla v visoki starosti leta 1821.

Jackie Coogan

8 letni ljubljenc Amerike in Evrope

„DADDY“

nastopa

od nedelje 13. do srede 16. t. m.

v krásni in zanimivi drami v

Kino „Ljubljanski dvor“.

Predstave ob: 1/11., 3., 1/5., 6., 1/8. in 9. uri.

Skrivnost maske.

Neka stara novela pripoveduje o ženi, ki se je pokazala svojemu ljubčku le v ma-ski. Nikdar ni videl njenega naravnega obraza. V tej stari pripovedki je globoka misel, kajti ta novela nam odkriva bistvo žene, ki hoče izgledati vedno drugače, ka-kršna je v resnici.

Nagon h maskiranju je prastar. Ni pa mogoče odgovoriti, če leži v maskiranju na-men, udeležiti naš notranji ideal ali pa po-kazati našo skrito notranjost s pravo iz-premembo. Skratka, ne da se splošno do-ločno ugotoviti, ali skriva maska laž ali re-snico.

Maska je beg iz vsakdanjosti. Človek je navezan vse svoje dni na svoje bistvo, zato si zaželi spremembe — in jo doseže z maskiranjem. Maska pomeni prostost, mož-nost kakega nenavadnega doživljanja, pogo-sto z nami samimi. S krinko se sme reči vse, kar je sicer zabranjeno. Pogovori na maskiradah nam to dokazujejo. Poleg ko-ketnosti in šale opazimo tudi besede, ki iz-dajajo skrivnostno drhtenje duše. Nekaj ne-varnega je v prikljanju dveh oseb, ki sta maskirani. Je to magična krasota nepozna-nega, romantika, ki razmalne fantazijo. Tudi v vsakdanjem življenju imamo ma-ske: ustvari jih nečimurnost ali stiska.

Vsak ima nekaj, kar skriva, in se posluž

va ta namen duševne kosmetike. Izbira maske je karakteristična za ose-bo, ki si jo izbere. Tu ima svoj vpliv dra-žest in pa privlačnost nasprotja. Pohlejni nastopajo kot apaši in razbojnik veseljak kot menih in puščavnik, melanholični kot klovni, norci, bojazljivci kot junaki in ne-ustrašneži, reveži kot bogatini. Maska pa končno vendarle privede do demaskiranja. In mnogokrat se popači bistvo v grotesko in ostudnost. To je prastara igra z demo-ničnim in skrivnostno-strastnim. — Stari mojstri so slikali karneval kot mrtvašk ples.

Bolj ko kje drugje preži tu sredi vese-lja in iluzije razočaranje. Demaskiranje je oino razblinjenih predstav: vidimo postar-ne, ki so nastopali kot mladostni, trudna naslada, povratek v vsakdanjost, žalostna onemoglost. Tako sta tudi tu humor in ožostnost na istem mestu, kakor v pravi ko-mediji.

OBLEKE

NAJCENEJŠE,
NAJBOLJŠE,
V NAJVEČJI
IZBERI IMA

J. Maček, Ljubljana

Razno

Trpljenje ruske žene v emigraciji. — Državljanska vojna je poglajala križem sve-ta tudi ruske žene, katerih žalostni položaj menda nikjer ni tako obupen, kakor v veli-kem kitajskem pristaniškem mestu Sang-haju, kjer so na milost in nemilost izročene ponižujoči in sramotni trgovini z ženskami. Na Daljnem vzhodu je že od nekdanj na-več, da Evropejec ne sme priti za nobeno fizično delo, da s tem ne izpodkoplje pre-stiža bele rase, in ravno ta prestiž izroča ruske begunce neusmiljenemu gladovanju. Evropska naselbina v Sanghaju prepoveduje Rusom vsako delo v pristanišču, to-rnarnah, na ulici, nima pa nič proti temu, da morajo žene in hčere ruskih begunccev po pristaniških barih in zabaviščih streči iz-biti na razpolago plijanim mornarjem. V naj-boljših sanghajskih restoranih so odpustili moške nastavlence in uvedli žensko rusko postrežbo. Ruska žena mora izpiti do dno kupo gorja in ponižanja.

Najcenejše obleke

kupite samo pri

Josip Rojina

Ljubljana.

Trboveljski premog in drva

dobavljaja

Družba Ilirija,

Ljubljana,

Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

Plačilo tudi na obroke.

MERAKL

BOJE, MASTILA, LAKOVE, ŠTUK, EMAJLE,
KISTOVE I JAMAČNO CISTI FIRNIS NAJBOLJE
KAKVOČE NUDI

MEDIČ-ZANKL

DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA

CENTRALA

MARIBOR

PODRUŽNICA

NOVI SAD

SKLADIŠTE

TVORNICE:

LJUBLJANA-MEDVODE

„ELIN“ družba za električno industrijo d. z o. z.

Gradi električne centrale in naprave. — Velika zaloga motorjev in električnega materialja. — Cene izredno nizke. — Postrežba točna. —

Na željo poset inženirja brezplačno.

Ljubljana, Dunajska c. 1, telef. 88.

Maribor, Vetrinjska ul. 11, telef. 239.

P. P.

Taborništvo.

Taborništvo je stremiljenje po regeneraciji človeškega rodu s pomočjo prirodnega življenja, od katerega ga je oddalila civilizacija. Da se doseže regeneracija bodočih rodov, je namenjen taborništvo v prvi vrsti mladini.

Taborništvo predstavlja povsem novo in prirodno vzgojno metodo. Taborništvo ni šport, ni gimnastika, temveč je panoga zase. Glavno sredstvo te nove vzgojne metode je taborene v prosti naravi na podlagi minimalnih življenjskih potrebščin v svrhu telesnega in duševnega utrjevanja in spoznavanja prirode; od tod ime taborništvo.

Poleg vsakoletnega, več tednov trajajočega taborenja v naravi, goji taborništvo turistiko po ravnam in po gorah, goji vse primerne športe in igre ter spopolnjuje telesno vzgojo z enostavno in praktično gimnastiko, ki pa tvori le 10 do 20% celokupnega programa.

Taborništvo vežba mladino v spretnosti, ki so za življenje v naravi potrebne in koristne kot n. pr.: postavljanje šotorov, kuhanje na prostem, prva pomoč pri nezgodah, plavanje, smučkanje, metanje lasa, vporabljanje vrvi, čitanje specialnih map, orientiranje v neznanih pokrajinah in pomoči, signaliziranje, prekrščanje prirodnih znamenj, praktična meteorologija, čitanje sledov, spoznavanje živali, rastlin, rudnin itd.

Taborene predločuje mladini življenje v malem, nauči jo elementarnega demokratičnega, daje ji smisel za solidarnost in kolektivnost ter jo navaja k redu in disciplini.

V tabornih se pripravi mladina na pravo, zdravo življenje, na neprestano in vztrajno delo, zbudi se ji zaupanje v lastne moči in si pridobi telesno energijo v najmanjši obliki. Mladina se privadi prenašati mraz in vročino, prah in dež; navadi se spat na trdem ležišču pod milim nebom. Navadi se kuhati enostavna jedila, prati perilo in krpati obleko. Taborništvo zbujajo samostojnost, samostojnost ter navaja k samopomoči v vseh slučajih. V taborništvo je kos športanske vzgoje.

Taborništvo pa odvaja mladino obenem od slabe družine in od postopanja s tem, da jo zaposljuje v prostem času v tabornih, počitniških kolonijah, v družabnih prostorih in v delavnici taborniških organizacij ter odvaja od škodljivih in zdravih, posebno pa od uživanja alkoholnih pijač in pušenja.

Taborništvo daje mladini priliko, da izživi svojo dobo romantike in pustolovščine v organizirani obliki pod vodstvom odraslih. Odraslim pa nudi taborništvo blagodejno okrenilo in osveženje ter romantično razvedrilo.

Ves taborniški pokret stremi uveljaviti geslo »nazaj k naravi«, katero je skoval Rousseau, ne da bi našel praktično pot k uresničenju tega gesla.

To pot je našel šele l. 1902 slavni prirodopisec, pisatelj in slikar Ernest Thompson Seton, velik prijatelj narave in mladine. Rojen je bil l. 1860 v South Shieldsu v Angliji. Ko je bil 5 let star so se preselili njegovi starši v Kanado. Niže šole je obiskoval v Torontu (Kanada), višje pa v Londonu. Svoj risarski in slikarski talent je spopolnil v Parizu. Napisal in ilustriral je celo vrsto znamenitih knjig o živalih.

Na podlagi brikljiv izkušenj iz svoje mladosti, katero so mu zagrenili njegovi starši s povsem napačno vzgojo in na podlagi študija je prišel do spoznanja, da se lahko mladina ne vrši v pravi meri. Tako vzgoja mladine ne vrši v pravi meri. Tako vzgoja mladine ne vrši v pravi meri. Tako vzgoja mladine ne vrši v pravi meri.

Ustanovil l. 1902 mladinsko organizacijo imenovano »Woodcraft Indians« in položil temelje za novo, prirodno vzgojno metodo mladine. S tem je dal mladini to, kar je sam potreboval v svoji mladosti. Postal je apo-

stol prirodnega življenja. Pokazal je vsem dostopno pot nazaj k naravi. Gozdovništvo propagira kot umetnost prirodnega življenja. Za vzor so mu indijanska plemena severne Amerike. Organizacija je postavil na načelo samouprave mladine pod nadzorstvom odraslih. Svojo vzgojno metodo je obelodanil in razvil v spisih »The Book of Woodcraft« in »The Woodcraft Manual«.

Leta 1904 je šel s svojo idejo v Anglijo, kjer pa ni našel pravega umevanja. Leta 1906 se je sestal z generalom Baden Powellom, ki je bil zelo navdušen za to novo organizacijo, tako, da je stopil v vrsto Setonovih sotrudnikov.

O Baden Powellu je znano samo to, da je živel 15 let v Južni Afriki, da se je vdeležil kot polkovnik, za Angleže zelo nečaste burske vojske in da je kmalu po tej vojni obesil vojaško suknjo na klin.

Ko so Buri oblegali trdnjavo Mafeking, je organiziral Baden Powell kot poveljnik trdnjave četo dečkov in izvidniške in ordonancne svrhe, ker mu je primanjlovala rednega vojaštva. Posebnih reformatorskih in pedagoških ciljev ni imel pri tem nobenih. Ker so živeli njegovi mladi izvidniki-skavti (angleško »scouts«) skoraj vedno na prostem in na svežem zraku in ker so bili vsled stroge discipline primorani živeti redno, je povsem umljivo, da so izgledali izborni, ko se je končala vojna.

Baden Powellu pa se Setonova organizacija ni preveč dopadla. Zato je izstopil iz posvetovalnega odbora Setonove organizacije ter ustanovil novo, po svojem okusu. V ta namen je vzel glavne ideje Setonovega gozdovništva, jih nekoliko spremenil ter dopolnil po svoje. Ker je bil vojak, je uvedel vojaško obliko, vojaške oznake in vojaško metodo. S svojo organizacijo je vstopil pred javnost leta 1908 na podlagi svoje knjige »Scouting of Boys«. Ime za to organizacijo je povzel po svojih dečkih in trdnjave Mafeking, ki so bili izvidniki (skavti) v pravem pomenu besede.

Svojo organizacijo »Boy Scouts Association« je naslovil na vladajočo konservativna politična načela in gesla; zato je imel tudi več uspeha kot pa Seton, ki se izogiba v svoji organizaciji vseh političnih načel in gesel.

V Baden Powellovi obliki se je razširilo taborništvo pod imenom skavtizma (Scouting) neverjetno hitro po celotni svetu. Postanejo narodi pa niso vedno točno posnemali angleško skavtsko organizacijo, temveč so jo več ali manj spremenili. Ravno tako so jo posamezne politične struje prilagodile svojim načelom in prirojile za svoje namene. Tudi pri imenu skavti, ki absolutno ne odgovarja bistvu in namenu te nove vzgojne metode ni ostalo povsod. Tako se imenujejo skavti v Nemčiji »Pfadfinder«, na Poljskem »harczer« v SSSR (Rusiji) »mladi pionirji«.

Med prvimi, ki so uvedli skavtizem so bili Nemci. Ker je prišel popolnoma v vojaške roke, so se nemški skavti vadili tudi v rabi orožja in v vojskovanju. V tem oziru so prekosili Angleže. Po prevratu v Nemčiji je nastal prevrat tudi v nemški skavtski organizaciji. »Deutscher Pfadfinderbund« je sprejel l. 1918 v svoj novi program tudi sledečo, zelo značilno točko: »Vse vojaško je strogo prepovedano (tudi kakršnokoli posnemanje).«

Med Slovani so vpeljali skavtizem prvi Čehi in Poljaki.

Gozdovništvo se je omejilo samo na Ameriko. Pa tudi tam ga je potisnil skavtizem s svojo številčno premočjo v ozadje. Zopetno naraščanje gozdovništva datira iz leta 1916, ko je ustanovil Seton Gozdovniško Ligo Amerike (Woodcraft League of America).

Pred vojno je prevladovalo mnenje, da je Baden Powell ustanovil te nove vzgojne metode. O Setonu in njegovih gozdovnikih je vedel le malokdo.

Vsled svetovne vojne so prišli nekateri principi, na katere je naslonil Baden Powell svojo organizacijo, precej ob ugled. Pojavilo se je nekako nezadovoljstvo s konservativno, okostelo in napoli vojaško obliko Baden Powellove organizacije, katero je skritiziral zelo ostro že leta 1911 torej 3 leta po ustanovitvi, nizozemski znanstvenik in pisatelj Frederik van Eeden v »Odpisem pismu skavtom«. Skavtski pokret je nekako zvođen, izgubil svoj čar ter padel na stopnjo športnih in dobrodelnih društev. Iz prvotne idealne ideje je nastala brigada dečkov, ki se gredo volake, reditelje in policaje, marširajo po ulicah naličeni s pisanimi trakovi in medaljami, prireajo parade in se vezbajo radi inspiciranja. Taborene in življenje v naravi je stopilo v ozadje.

Po vojni so se začele širiti Setonove ideje gozdovništva, iz katerih se je rodil skavtizem, tudi v Evropi. Kakor ima Baden Powell veliko zaslug, da se je razširila prirodno-vzgojna metoda v obliki skavtizma po celotni svetu, tako ima glavno zaslug, da je krenil del pristavev v Evropi na pot, katero je začel Seton, angleški pisatelj in slikar John Hargrave.

John Hargrave je vstopil v skavtsko organizacijo, ko je bil 14 let star. Že pred vojno je nastopil s kritiko skavtizma v reviji »Lonecraft« (Sila Samota). Po vojni, katere se je vdeležil na turški fronti, je svojo kritiko nadaljeval v uradnem glasilu londonske skavtske organizacije »The Trail« (Sled), tako, da je bil l. 1921 izključen. Kot odgovor nato je ustanovil novo organizacijo pod imenom »Kibbo Kift, Woodcraft Kindred« (Gozdovniška bratovščina »Kibbo Kift«, kot nositeljico in nadaljevanje Setonovih idej. Obenem je izdal svoje jako originalne spise: Tribal Training (Rodovna vzgoja), Wigwam Papers (Listi z wigwama). Totem talks (Totem govori) i. dr. z namenom speljati zavožen taborniški pokret zopet ven v zelena polja, v gozdove, v romantično in slikovito taboreno življenje. (Omenjene spise je izdalo v izbornem nemškem prevodu z originalnimi ilustracijami pod naslovi: Stammeserziehung, Wigwambuch, Das Totem sprich, zalogništvo »Der Weisse Ritter« Verlag, Berlin c 19, Leipzigerstrasse 10.)

Po nastopu John Hargravea so prišle Setonove ideje zopet na površje in se začele širiti v Evropi in se utanojavljati nove organizacije, sloneče na načelih Setona in Hargravea.

Taborniški pokret je razcepljen na ta način danes na dve glavni skupini: na gozdovništvo in skavtizem. Gozdovništvo je zgrajeno na popolni samoupravi mladine pod nadzorstvom odraslih, na demokratičnih načelih na principu federacije ter povdarja romantičen in estetski moment. Pri skavtizmu pa prevladuje avtomatičen princip centralistična organizacija in vojaška metoda. Drugače pa je praktičen program obeh smeri precej podoben. Obe smeri se udeležujejo socijalno s tem, da vrše posamezne organizacije rediteljsko službo pri javnih prireditvah, samaritansko in sanitetno službo in druga dobrodelna opravila.

V zadnjem času so začele sprejemati tudi skavtske organizacije posamezne točke in oblike gozdovništva. Na Setonovih temeljih je zgrajena n. pr. »Liga Lesni Moudrosti« v Češkoslovaški, »Wolne Hircerst« na Poljskem in »Bund deutscher Neupfadfinder« v Nemčiji in Avstriji.

Taborniški pokret pa ni razcepljen samo po teh dveh osnovnih vidikih, temveč je razcepljen ravno tako kot so razcepljene

gimnastične organizacije poleg tega še po političnih in verskih vidikih. Zato obstoja povsod, kjer je ta nova, prirodno-vzgojna metoda že precej razširjena, več različnih organizacij, ki so več ali manj politično ali versko pobarvane.

Znak skavtov je po eni interpretaciji stilizirana lilija, po drugi pa ost puščice na kompasu. Ta znak je popolnoma sličen znaku burbonske dinastije, ki je svoječasno

vladala na Francoskem. Ker tega znaka je političnih razlogov nobena francoska skavtska organizacija ne rabi, je prva interpretacija verjetnejša. Iz tega razloga ta znak sploh ni mogel postati splošen znak skavtov. Znak gozdovnikov pa je okrogel bel ščit z dvema modrima rogova od straneh. Poleg tega imajo nekatere gozdovniške organizacije še svoj poseben znak. Zelo lep znak ima »Kibbo Kift«.

Jugoslovanska ministrstva.

Opomba: Ležeče tiskana so imena namestnikov dotičnega ministra. — Kratice pomenjajo: R — radikal D — demokrat JK — Jugoslovanski klub, NK — Narodni klub (Zajednica), L — srb. nar. liberalci, Č — Črnogorci, S. d. — socialni demokrat, M — Musliman, S. K. S. — Samostojna Kmetijska Stranka. Naslednje posamezno odstopivše ministrov glej pod črto pri rimskih številkah, ki določajo vrstni red ministrstev.

Ministrstvo:	I.			II.			III.			
	Od 20. XII. 1918 - 16. VII. 1919			Od 16. VII. 1919 - 18. X. 1919			Od 18. X. 1919 - 19. II. 1920			
1. Min. predsednik	Stojan M. Protić	R	Ljuba M. Davidović	D	Ljuba M. Davidović	D	Ljuba M. Davidović	D	Don Juraj Biankini	D
2. Min. podpredsedn.	Dr. Anton Korošec	JK	—	—	Dr. Ante Trumbić	—	Dr. Ante Trumbić	—	—	—
3. Min. zunanji	Dr. Ante Trumbić	—	—	—	gen. Stevan Hadžić	—	gen. Stevan Hadžić	—	—	—
4. Min. vojne in morn.	gen. Mihajlo Rašić *)	—	—	—	Svetozar Pribičević	D	Svetozar Pribičević	D	—	—
5. Min. notranji	Svetozar Pribičević	D	—	—	Dr. V. S. Veljković	D	Dr. V. S. Veljković	D	—	—
6. Min. finan.	Dr. Momčilo Ninčić	R	—	—	K. L. Timotijević	D	K. L. Timotijević	D	—	—
7. Min. pravde	Marko Trifković	R	—	—	Pavle D. Marinković	D	Pavle D. Marinković	D	—	—
8. Min. prosvete	Ljuba M. Davidović	D	—	—	Dr. Tug. Alaupović	D	Dr. Tug. Alaupović	D	—	—
9. Min. za vero	Dr. Tug. Alaupović	D	—	—	Dr. Albert Kramer	D	Dr. Albert Kramer	D	—	—
10. Min. trg. in ind.	Stojan D. Ribarac *)	L	—	—	Dr. Franjo Poljak	JK	Dr. Franjo Poljak *)	D	—	—
11. Min. poljoprivrede	Dr. Živko Petrić *)	NK	—	—	Vilim Bukšeg	SD	Vilim Bukšeg	SD	—	—
12. Min. prehrane	Mil. Ž. Jovanović *)	D	—	—	Milorad Drašković	D	Milorad Drašković	D	—	—
13. Min. saobraćaja	Velislav N. Vulović	D	—	—	Velislav N. Vulović	D	Velislav N. Vulović	D	—	—
14. Min. gradjevin.	Milan K. Stanović	R	—	—	Anton Kristan	SD	Anton Kristan	SD	—	—
15. Min. šume in rud.	Dr. Meh. Spaho *)	NK	—	—	Vitomir Korac	SD	Vitomir Korac	SD	—	—
16. Min. soc. politike	Vitomir Korac	SD	—	—	Dr. Franjo Poljak *)	D	Dr. Franjo Poljak *)	D	—	—
17. Min. agr. reforme	Dr. Franjo Poljak *)	D	—	—	Vitomir Korac	SD	Vitomir Korac *)	SD	—	—
18. Min. nar. zdravja	Dr. Uroš Krulj	R	—	—	Dr. Edo Lukinić	D	Dr. Edo Lukinić	D	—	—
19. Min. pošte in brzoj.	Dr. Edo Lukinić	D	—	—	K. L. Timotijević	D	K. L. Timotijević *)	D	—	—
20. Min. za konst.	Dr. Albert Kramer	D	—	—	—	—	—	—	—	—
21. Min. brez portfelja	Miloslav Rajčević *)	Č	—	—	—	—	—	—	—	—

Ministrstvo:	IV.			V.			VI.		
	Od 19. II. 1920 - 17. V. 1920			Od 17. V. 1920 - 18. VII. 1920			Od 18. VII. 1920 - 1. I. 1921		
1. Min. predsednik	Stojan M. Protić	R	Dr. Milenko Vesnić	R	Dr. Milenko Vesnić	R	Dr. Milenko Vesnić	R	—
2. Min. podpredsednik	Dr. Ante Trumbić	—	—	—	Dr. Ante Trumbić	—	Dr. Ante Trumbić	—	—
3. Min. zunanji	gen. B. Jovanović	—	—	—	gen. B. Jovanović	—	gen. B. Jovanović	—	—
4. Min. vojne in morn.	Marko N. Trifković	R	—	—	Milorad Drašković	D	Milorad Drašković	D	—
5. Min. notranji	Dr. Velizar Janković	R	—	—	Kosta Stojanović	D	Kosta Stojanović	D	—
6. Min. finan.	Dr. Momčilo Ninčić	JK	—	—	Marko N. Trifković	R	Marko N. Trifković	R	—
7. Min. pravde	Dr. Fran Janković	JK	—	—	Svetozar Pribičević	D	Svetozar Pribičević	D	—
8. Min. prosvete	Miloš Trifunović	R	—	—	P. D. Marinković	D	P. D. Marinković	D	—
9. Min. za vero	Dr. Fran Janković	JK	—	—	Dr. Momčilo Ninčić	R	Dr. Momčilo Ninčić	R	—
10. Min. trg. in ind.	Stojan D. Ribarac	JK	—	—	Dr. V. S. Janković	R	Dr. V. S. Janković	R	—
11. Min. poljoprivrede	Ivan Rošker	JK	—	—	Rista Jokić	Č	Rista Jokić	Č	—
12. Min. prehrane	Dr. Aleksa Stanišić	R	—	—	Dr. Anton Korošec	JK	Dr. Anton Korošec	JK	—
13. Min. saobraćaja	Dr. Anton Korošec	JK	—	—	Joca P. Jovanović	R	Joca P. Jovanović	R	—
14. Min. gradjevin.	Joca P. Jovanović	R	—	—	Ivan Kovačević	NK	Ivan Kovačević	NK	—
15. Min. šume in rud.	Ivan Kovačević	NK	—	—	Dr. V. Kukošev	D	Dr. V. Kukošev	D	—
16. Min. soc. politike	Dr. Djuro Surmin	NK	—	—	Dr. Hinko Krizman	D	Dr. Hinko Krizman	D	—
17. Min. agr. reforme	Dr. Ivan Krulj	NK	—	—	Živojin Rafailović	D	Živojin Rafailović	D	—
18. Min. nar. zdravja	Dr. Slavko Miletić	R	—	—	Dr. Mato Drinković	NK	Dr. Mato Drinković	NK	—
19. Min. pošte in brzoj.	Dr. Mato Drinković	NK	—	—	Stojan M. Protić	R	Stojan M. Protić	R	—
20. Min. za konst.	Stojan M. Protić	R	—	—	—	—	—	—	—
21. Min. brez portfelja	Dr. Mir. Spaljković	R	—	—	—	—	—	—	—

Spremembe I. *) Od 12. III. gen. Stevan Hadžić *) Od 7. IV. Dr. Vojta S. Veljković (D) *) Od 3. IV. Sefkija Gluhić (D) *) Od 3. IV. Dr. Anton Korošec (JK) *) Od 3. IV. Pavle D. Marinković (D) *) Od 3. IV. Jože Gostinčar (JK) *) Samo od 3. IV. 1919. *) Samo do 26. II. 1919. III. *) Od 24. XI. Kosta Stojanović (D) *) Od 24. XI. Dr. Hinko Krizman (D) *) Od 24. XI. Spasoje Piletić (Č) *) Od 24. XI. Dr. Ivan Paleček (D) IV. *) Od 1. IV. Dr. Dušan Peleš (R) *) Od 31. III. Dr. Momčilo Ninčić (R) V. *) Od 14. XII. Joca P. Jovanović (R) Od 23. XII. Dr. Momčilo Ninčić (R)

Poljedelski stroji
Mlini
Žage
Gatri
Lokomobile
na bencin
sesalni plin
in paro
Motorji
Opekarne

**Lastna livarna
železa in kovin**

Krožne peči
Stroji za
cementne
izdelke
Vsakovrstne
sušilnice
Transmisije
Mlinsko
kamenje
umetno in
naravno

K. & R. Ježek, Maribor.
Centrala: Blansko (Č. S. R.).
Zahtevajte prospekte in ponudbe!

Ruski tisk
RUSSKAJA PECATJ
D. Z. O. Z.
K. R. S. K. O.

ima na zalogi vse vrste

RUSKIH KNJIG

kakor beletristične, znanstvene, šolske in otročje, velika zaloga not, lastnih izdaj. - Posebna biblioteka je ruski čitajoči publiki za malo odškodnino na razpolago.

Kataloge pošiljamo brezplačno.
Cene znatno znižane! .. Plačljivo tudi v mesečnih obrokih!

Novo!

Ljubiteljem moderne glasbe in plesa!

Ravnokar došle najnovejše skladbe plesov:

Shimmy, — Fox
" — Blues
Song — Vatz
Samba — Song
Java
Original — Java
Boston
Double — Fox

Zahtevajte cenik! Cene konkurenčne!

ZVEZNA KNJIGARNA
LJUBLJANA, Mariljin trg 8.

AVTO-VOZI
BREZ-BENCINA
KURI-Z-OGLEJEM
ZAHTEVAJ - PROSPEKTE
JUGO-HAG
LJUBLJANA-BOHORJEVA-UL.-24
TEL.-560

Velika zaloga vsega elektrotehničnega materijala
motorjev, svetilnih teles, gradnje elektrarn, instalacije
elektrotehnično podjetje

Leopold Tratnik, Ljubljana
Na drobno! Sv. Petra cesta št. 25. Na debelo!

SPLOŠNA KNJIŽNICA

St.	Knjiga	Broj.	Vez.
1.	L. Albrecht: Ranjena gruda, izvorna povest, 104 str.	Din 12—	Din 17—
2.	Rado Murnik: Na Bledu, izvorna povest, 181 str.	16—	22—
3.	L. Rozman: Testament, ljudska drama v 4 dej., 103 str.	12—	17—
4.	Cvetko Golar: Poletno klasje, izbrane pesmi, 184 str.	20—	26—
5.	Fran Milčinski: Gospod Fridolin Zolna in njegova družina, veselomoderne črtice I, 72 str.	8—	13—
6.	L. Novák: Ljubosumnost, veselogra v 1 dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradac, 45 str.	6—	11—
7.	Andersenove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Utva, 111 str.	12—	17—
8.	E. Gaboriau: Akt šte. 113, roman, poslov. E. V., 536 str.	22—	28—
9.	Dr. Fr. Veber: Problemi sodobne filozofije, 347 str.	24—	30—
10.	L. Albrecht: Andrej Ternou, reliefna karikatura, 55 str.	6—	11—
11.	Pavel Golla: Peterčkovne poslednje sanje, božična povest v 4 slikah, 84 str.	12—	17—
12.	Fran Milčinski: Mogočni prstan, narodna pravljica v 4 dejanjih, 91 str.	12—	17—
13.	V. M. Garšin: Načezda Nikolajevna, roman, poslovenil U. Zun, 112 str.	10—	15—
14.	Dr. Karl Engliš: Denar, narodno-gospodarski spis, poslovenil dr. Albin Ogris, 236 str.	26—	32—
15.	Edmond in Jules de Goncourt: Renée Mauperin, roman, prev. P. V. B., 239 str.	15—	21—
16.	Janko Samed: Življenje, pesmi, 112 str.	15—	20—
17.	Prosper Mérimée: Verne duše v vica, povest, prev. Mirko Pretnar, 80 str.	9—	14—
18.	Jarosl. Vrhlicky: Oporoka lukovskega grajskega, veselogra v 1 dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradac, 47 str.	6—	11—
19.	Gerhart Hauptmann: Potopljeni zvon, dramska bajka v 5 dejanjih, poslovenil Anton Funtek, 124 str.	16—	22—
20.	Jul. Zeyer: Gompaci in Komurasaki, japonski roman, iz češčine prev. dr. Fr. Bradac, 154 str.	14—	20—
21.	Frid. Zolna: Dvaneset kratkočasnih zgodbic, II, 73 str.	8—	13—
22.	L. N. Tolstoj: Kreutzerjeva sonata, roman, poslovenil Fr. Pogacnik	14—	20—
23.	Sophokles: Antigone, žalna igra, posl. C. Golar,		

Kako je izgledal Kant?

To najdemo v knjigi »Kantova knjiga, Immanuel Kanta življenje in nauki«. Dotični odstavki se glase:

... Prsa so bila tako upadla, da se je dozdeval hrbet izbočen. Naprsnik je popolnoma izgubil pod suknjo in visel proti zemlji. Uporabljal ga ni za kras. Ljudje z zdravimi prsi in lepo izbočenimi prsi so uporabljali ta čipkasti okras, da je prišla njena postava do izraza. Toda na Kantu se

je dozdevala vsa ta skrbna meščanska obleka odveč, celo nekam izredna.

Znamenita glava je počivala na telesu, ki je bilo bolj skromno. Velik del lobanje je pokrivala lasulja. Lasulja, ki je dala Kantovim sodobnikom nekaj majestetičen izraz, je učinkovala pri nositelju slabotnega telesa kot nepotreben kras. Toda čelo je bilo vendar vidno; vstajalo je skoraj navpično nad nosom. In to čelo, ki je disharmonično učinkovalo na velikost glave, je izdajalo, da stoji pred opazovalcem izreden človek. Kdor

se je pogledal v Kantov obraz, je opazil, da je bila spodnja ustnica debela in da je leno visela k tom. Če bi hotel iz tega sklepati na značaj moža, bi prišel prej do zaključka, da gre za slabica in neprijaznega človeka, kakor za moža velike energije in polnega življenja. Ljudje, ki so prestali mnogo bridkosti in razočaranj, se čisto ne potrudijo, da bi napeli svoje mišice.

Obstoja slika, ki predstavlja šetajočega učenjaka. V eni roki drži mogočno palico, okovano na koncu z raznobarvnimi kovina-

mi, v drugi pa neke vrste pokrivalo, ki je najbolj podobno klobuku obmejnih grenadirjev. Palica in klobuk sta pa prevelika, da bi se skladala s slabotnim telesom. Izgleda, kakor da bi ga težila. Sicer pa se dozdeva, da ga teži vse pozemeljsko. S tem, da je gornja ustnica nekoliko izpahnjena, se morajo oči avtomatično zapreti t. i. možakar gleda svet zelo pozorno. In to oko, ki se dozdeva zvijačno, je kakor oko potrpežljivega lovca, ki čaka v grmčevju na svoj plen. Kakor hitro bi mož privzdignil ustni-

co, bi zadobilo njegovo lice nekaj zasmehljiv izraz. Imamo nekaj risb, ki predstavljajo z njegovimi potezami vsakovrstne zemljevide. Vsaka poteza je točno izražena

Lastnik:
Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.
Glavni in odgovorni urednik:
Železnikar Aleksander.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

MODNI SALON**M. SEDEJ-STRNAD**

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 3

priporoča

francoske in dunajske modele

Prvovrstno domače delo! — Solidne cene!

Edini tihi pisalni stroj

L. C. Smith & Bros Mod. 8

brez najmanjšega ropota.

Zastopstvo:

LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6/1.**Gradbeno podjetje**

Arhitekt

V. Krainer & Ko.,

Jesenice

Stavbna vodstva:

LJUBLJANA, DOMZALE
ZAGREB.

zvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune načrte, cenitve, posebni oddelek za arhitekturo.

Priložnost!**Kozarci za pivo**čisti, beli, z ročaji
3/4 lit. Din 66.—
1/2 " " 98.—

en ducat frankoskladišče Beograd.

Pri odzemu nad 50 ducatov prosto embalaže.

Bož. Petrovič,
Beograd,
Balkanska ulica 16/a**Mokrota**

škoduje zdravju, radi tega si kupite pravočasno močen, fini in poceni

dežnik

katerega pa edino dobite v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros cene. Iščite tam se prodaja letos po čudovito nizkih cenah perilo, čevlji, klobuki, nogavice in vse drugo modno blago. — Naročite cenik.

Oblastveno dovoljena**popolna razprodaja**

našega oddelka za pletenine, trikotarstvo in perilo:

Dovoljujemo si cenjene odjemalce opozoriti, da se nahajajo v zalogi še večje množine različnega blaga kakor:

Za dame perilo, bluze, predpasniki, nogavice in rokavice,
Za gospode triko perilo, sviterji, srajce, ovrtniki, naramnice, nogavice, rokavice, gamaše in dokolenice.
Za otroke in dojenčke perilo, osobito znamke „Tetra“, pat. nogavice, sviterji, čepice idr. Brisače, različna galanterija in kosmetika.

Vse to blago prodajamo pod tržnimi cenami samo dotle, dokler traja zaloga.

A. & E. Skaberné, Ljubljana
Mestni trg 10.**Franc Swaty, Maribor**

Utemeljeno 1870

Tovarna umetnih brusov in osl priporoča v nakup svoje, svetovni glas uživajoče izdelke:

Swaty-kamen, znamke »Alumina«, Swaty-kamen »Diamond« in »Swatyn«, najboljše povlačilne kamne za britve, nadalje povlačilne kamne za orodje, Swaty-kamen »Rapid« v vseh znanih vrstah in Swaty-kamen »Grizzly«, kožne kamne za odstranitev kurjih oči in trde kože ter pile za nohte »Swatyn«, brusne kamne za kose, znamke »Swatyn«, iz izvrstne brusne tvarine.

Veliko skladišče pravih belgijskih kamnov in odlomkov, kakor tudi gladilnih in Carborundum-plošč vseh mer in različnih zrn. Najboljše žagline brusne plošče v treh velikostih in dveh jakostih. Vsakovrstna brusila in likalna sredstva in končno naravnih brusil kamni ter drčalniki.

Pisarna: Maribor, Maistrova ulica št. 5.

4 koristi

1. zelo močni
2. krasna oblika
3. lahka hoja
4. nizke cene

Imajo čevlji veletrgovine

R. Stermecki, Celje

s klini podobite čevlje iz kravine, teletine in boks izdelajo domači čevljarji. Cenik zastoj. Trgovci engros cene.

Zaloga porcelana in stekla

FR. BERNHARD - OV SIN IMEJTELEJ

GUSTAV BERNHARDMARIBOR, Aleksandrova c. 17
NA VELIKO! Telefon 30. NA DROBNO!**Pravo****ERENVI DIANA**

francosko vinsko žganje

se uporablja redno za čiščenje ust in preprečuje obolenje na kataru in infuenci.

Dobiva se povsod! Pazite na ime „DIANA“!Mala steklenica Din 9.—
Srednja steklenica " 24.—
Velika steklenica " 48.—Generavno zastopstvo in depot:
Jugopharmacia d. d.,
Diana-oddelek, Zagreb, Prilaz 12.**FRANC CERAR, družba z o. z.**v Domžalah pri Ljubljani
tovarna**slamnikov in klobukov**zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.
Popravila se sprejemajo vsako sredo v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5, na dvor. Kovačević & Tršan.**Hišne potrebščine**

emajlirane težke posode znamke „Goliath“ in lažje vrste, českoslov. proizvoda, pločevinasto in lito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo se kupi najceneje in najbolje pri trdki

A. Vicel,

Maribor, Glavni trg št. 5

„Udruženje“ gled. igralcev, mestni odbor Ljubljana, javlja vsem svojim članom, kakor tudi prijateljem gledališča, da je njega članica, gđc.

Vera Kalčenko

članica baleta,

dne 11. aprila 1924 preminula.

Pogreb bo dne 13. aprila 1924 ob 14^{1/2} iz deželne bolnice.

V Ljubljani, dne 12. aprila 1924.

Slava njenemu spominu!

Jadranska banka, d. d. BeogradDelniška glavica: Din. 60.000.000 **Centrala (začasno) Ljubljana** Rezerve: Din. 32.515.000**Podružnice:**

Beograd	Dubrovnik	Korčula	Ljubljana	Sarajevo
Bled	Ercegnovi	Kotor	Maribor	Split
Cavtat	Jelsa	Kranj	Metković	Šibenik
Celje	Jesenice		Prevalje	Zagreb

Naslov za brzojave: JADRANSKA

Amerikanski oddelek — Potniški urad

INOZEMSKA ZASTOPSTVA: ITALIJA: Banca Adriatica, Trst, Opatija, Zadar. AVSTRIJA: Adriatische Bank, Dunaj. JUŽNA AMERIKA: Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Porvenir, Puerto Natales.

AFILACIJA: Frank Sakser State Bank, 82 Cortland St. New York City.

Banka ima prvovrstne zveze v vseh glavnih mestih sveta in se peča z vsemi bančnimi posli.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—: vsaka nadaljna beseda 25 para z devščino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglasih!

V električno brušenje

se sprejemajo rabljene britvice (Gilete, Merit itd.) v drogeriji »Adrija«, Šelenburgova ulica 6.

Pozor!

Ostanki za perilo so naprodaj po polovični ali zelo znižani ceni. Ne zamudite ugodne prilike. Resljeva cesta 30/1. desna.

Lečo, grah,

kumno, fižole, suhe gobe in mak prodaja VID MURKO, trgovec, Maribor.

Anica

kupil sem ti v Zvezni knjigarni modni žurnal Revue Parisienne in Astra Piši kam naj jih pošljem. Srečen pozdrav tvoj Pepe.

Učiteljica

poučuje nemščino, francoščino in klavir po nizki ceni. Naslov v upravi lista.

Kot učenka

Želi vstopiti v kako trgovino gospodično v starosti 18, let Najraje gro kam izven Ljubljane, kjer bi imela popolno oskrbo. Ponudbe pod »Marija« na upravo lista.

Proda

se tvornica suhomesnate robe na prometni kraju Slavonije v centru za nakupovanje živin. Naslov pove uprava lista.

Trgovina

dobro vpeljana z mešanim blagom v Mariboru se radi selitve prodaja. Plača se samo inventar. Naslov pove ogl. zavod Sušnik, Maribor.

Hiša

v sredini trga Laško v najboljšem stanju z 9 sobami in 3 kuhinjami, velike in snažne kleti, pri hiši ograjen vrt, v bližini trga ob poti v Rimske toplice 4 njive — tudi za stavbišče se ugodno prodaja. Poizve se pri Blaž Zupanc v Laškem.

Voščene cvetlice

kakor prave: kisanterme, vrtnice, nageljčki v vseh barvah, lilije itd. za cerkev, salon in veno izdeluje po naročilu in nizki ceni Josipina Špan, učiteljica soproga, Slovenska Bistrica.

Znanja želi

samski gospod, vsestransko izobražen in priključive znanosti z inteligentno gospodično v starosti 17—23 let. — Tajnost zadržana. — Cenj. dopise na upravo lista pod »Sportnik«.

Fotografski aparat

9x12 na prodaj. Naslov: Sp. Šiška, Celovška cesta 13.

Mali oglasi imajo uspeh**Slika**

Valentina Vodnika v masivnem pozlačenem okvirju se prodaja po nizki ceni. Na ogled in naslov v upravi lista.

Gosli

tričetrtinske, stare več let, dobro zveneče, na prodaj. Naslov v upravi lista.

Seznani se želi

z inteligentnim, mladim gospodom istotaka gospodična v svrhu skupnih izletov na planine. Ponudbe na upr. l. pod: »Ljubitelja narave«.

Enodružinska hiša

v mestu ali v okolici Ljubljane se kupi. Ponudbe z navedbo lege in cene na upravo lista pod »Takoj prazna«.

Večje količine

krompirja, fižole se kupi po dnevni ceni. Ponudbe na upravo lista pod »Zdravo blago«.

Posestvo na prodaj

v lepem kraju na Dolenjskem. Posestv obstoji iz travnikov in gozdov, obsegajoče 35 mernikov posestva. Redi se do 10 glav živine ter 6—8 prašičev. Poizve se pri Leopoldu Barle na Gor. Podhorštyu, p. Vel. Loka

Ruske razglednice

za Veliko noč priporoča Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marlija trg št. 8.

Kupin

moško kolo v dobrem stanju. Ponudbe na upravo lista pod »Dobro« in poceni

V svrhu

izpopolnitve nemškega in italijanskega jezika želi dopisovati, mlad, inteligentni gospod z damo, ki ima smisel tudi za humor. Ponudbe pod šifro »Družno osamljen idealist« — na upravo lista.

Amerikanec

z nekaj preostalih dolarjev želi zapraviti jih z ne premalo veselostjo družabno. — Ponudbe pod »Stroga tajnost na upravo lista«.

Damsko kolo

dobro ohranjeno, se prodaja po ugodni ceni. — Ponudbe na upravo lista pod šifro »Kolo«.

Za majski

izlet po Dalmaciji išče gospod družabnika ali družabnico. Samo taki veselega značaja naj se javijo pod »Vak za svoj račun« na upravo lista.

Ruske rublje

carske kupim. Ponudbe z navedbo cene »Rubli« na upravo lista.